

STORTINGET

Stortingstidende

Referat fra møter i Stortinget

Nr. 36 · 13. januar
Sesjonen 2025–2026

Møte tirsdag den 13. januar 2026 kl. 10

President: Masud Gharahkhani

Dagsorden (nr. 36):

1. Stortingets vedtak til lov om endringer i helsepersonelloven og pasientjournalloven mv. (taushetsplikt og tilgjengeliggjøring av pasientopplysninger) (Lovvedtak 20 (2025–2026), jf. Innst. 71 L (2025–2026) og Prop. 154 L (2024–2025))
2. Innstilling fra valgkomiteen om valg av nytt var medlem til Stortingets delegasjon til EFTA-parlamentarikerkomiteene og Den felles EØS-parlamentarikerkomiteen (Innst. 80 S (2025–2026))
3. Innstilling fra Stortingets presidentskap om lov om endringer i NIM-loven (nye overvåkings- og rapporteringsfunksjoner) (Innst. 77 L (2025–2026))
4. Innstilling fra utdannings- og forskningskomiteen om Endringer i opplæringslova (rett til 12 timer gratis skolefritidsordning i uken for elever på 1. til 3. trinn) (Innst. 78 L (2025–2026), jf. Prop. 160 L (2024–2025))
5. Innstilling fra utdannings- og forskningskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Guri Melby, Abid Raja og Grunde Almeland om løft for læring – en styrking av elevenes grunnleggende ferdigheter (Innst. 79 S (2025–2026), jf. Dokument 8:10 S (2025–2026))
6. Innstilling fra finanskomiteen om samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 70/2025 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/2034 og forordning (EU) 2019/2033 (Innst. 60 S (2025–2026), jf. Prop. 156 LS (2024–2025))
7. Innstilling fra finanskomiteen om Endringer i verdipapirhandelloven mv. (kapitalkrav for verdipapirforetak) (Innst. 59 L (2025–2026), jf. Prop. 156 LS (2024–2025))
8. Innstilling fra finanskomiteen om samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 118/2025 av 8. mai 2025 om innlemmelse i EØS-avtalen av forordning (EU) 2023/606 (ELTIF 2) (Innst. 64 S (2025–2026), jf. Prop. 157 LS (2024–2025))
9. Innstilling fra finanskomiteen om Endringer i AIF-loven (Innst. 63 L (2025–2026), jf. Prop. 157 LS (2024–2025))
10. Innstilling fra finanskomiteen om samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 30/2024 om innlemmelse i EØS-avtalen av forordning (EU) 2020/1503 (Innst. 62 S (2025–2026), jf. Prop. 167 LS (2024–2025))
11. Innstilling fra finanskomiteen om Lov om folkefinansiering av næringsvirksomhet (folkefinansieringsloven) (Innst. 61 L (2025–2026), jf. Prop. 167 LS (2024–2025))
12. Referat

Presidenten [10:00:09]: Representantene Bent-Joachim Bentzen og Truls Vasvik, som har vært permittert, har igjen tatt sete.

Representanten Sunniva Holmås Eidsvoll vil framsette et representantforslag.

Sunniva Holmås Eidsvoll (SV) [10:00:32]: På vegne av stortingsrepresentanten Mirell Høyer-Berntsen og meg selv legger jeg fram representantforslag om en tryggere digital skolehverdag.

Presidenten [10:00:42]: Forslaget vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Sak nr. 1 [10:00:50]

Stortingets vedtak til lov om endringer i helsepersonelloven og pasientjournalloven mv. (taushetsplikt og tilgjengeliggjøring av pasientopplysninger) (Lovvedtak 20 (2025–2026), jf. Innst. 71 L (2025–2026) og Prop. 154 L (2024–2025))

Presidenten [10:00:55]: Ingen har bedt om ordet.

Sak nr. 2 [10:00:58]

Innstilling fra valgkomiteen om valg av nytt var medlem til Stortingets delegasjon til EFTA-parlamentarikerkomiteene og Den felles EØS-parlamentarikerkomiteen (Innst. 80 S (2025–2026))

Presidenten [10:01:10]: Ingen har bedt om ordet.

Sak nr. 3 [10:01:14]

Innstilling fra Stortingets presidentskap om lov om endringer i NIM-loven (nye overvåkings- og rapporteringsfunksjoner) (Innst. 77 L (2025–2026))

Femte visepresident Ingrid Fiskaa [10:01:53]: Eg skal på vegner av presidentskapet leggja fram ei innstil-

ling, og det gjeld altså endringar i NIM-lova, nye overvakings- og rapporteringsfunksjonar.

Fleirtalet i presidentskapet legg fram eit forslag til endringar i lov av 22. mai 2015 nr. 33 om Noregs institusjon for menneskerettar, kort forklart NIM-lova.

Det er Stortinget som gjennom lovgjeving fastset dei sentrale oppgåvene for Stortingets eksterne organ, som NIM altså er eit eksempel på. Forslaget om å leggja til eit nytt ledd i NIM-lova § 3 legg til rette for at Noregs institusjon for menneskerettar, heretter kalla NIM, blir nasjonalt overvakingsorgan etter Europarådets konvensjon om førebygging og kamp mot vald mot kvinner og vald i nære relasjonar Artikkel 10 og Europarådets konvensjon om tiltak mot menneskehandel Artikkel 29 nr. 4.

Bakgrunnen for at Stortinget blir invitert til å gjera desse lovendringane no, er at Noreg har slutta seg til desse to nemnde konvensjonane. Det inneber òg eit ansvar for å sørgja for at nokon overvaker at konvensjonane blir etterlevde.

Det er einigheit om at det er NIM som skal ha denne oppgåva. Både regjeringa og NIM sjølv meiner det er ein god idé, men regjeringa kan ikkje instruera NIM grunna NIMs uavhengige rolle. Det er det berre Stortinget som kan gjera, altså leggja til nye oppgåver til NIM.

Det me tek stilling til i dag, er ikkje om det er ein god idé å vera del av desse to konvensjonane, eller om NIM som såleis er ein god idé. Det me skal ta stilling til, er om Stortinget kan leggja til rette for at NIM skal kunna gjera dei oppgåvene som det er einigheit om at NIM skal gjera.

Når det er sagt, meiner òg eit fleirtal i presidentskapet at etterlevinga av desse konvensjonane er avgjerande for å verna grunnleggjande menneskerettar og for å styrkja rettssikkerheita til utsette grupper. Føremålet med å leggja desse oppgåvene til NIM er å styrkja den nasjonale gjennomføringa av dei to konvensjonane gjennom uavhengig overvaking av korleis styresmakterne etterlever desse konvensjonsforpliktingane. NIM skal m.a. bidra til at rettane til personar som blir utsette for eller risikerer å bli utsette for vald eller menneskehandel, blir betre varetakne.

Når det gjeld Istanbulkonvensjonen Artikkel 10, vil eg presisera at oppgåva avgrensar seg til overvaking. Det inneber at resten av oppgåvene omtala i denne føresegnen fell utanfor mandatet til NIM. Når det gjeld menneskehandelskonvensjonen, avgrensar oppgåva seg til det som kjem fram av Artikkel 29 nr. 4. Dette inneber at NIM skal driva uavhengig overvaking av korleis styresmakterne etterlever konvensjonane.

Avslutningsvis vil eg for ordens skuld understreka at det ikkje er NIM som skal ha ansvaret for å oppfylla forpliktingane til staten etter konvensjonane. Det er det staten sjølv som har, men NIMs oppgåve er å opptre

uavhengig og overvaka om staten oppfyller forpliktingane sine.

Med dette tilrår eg og fleirtalet i presidentskapet at Stortinget gjer vedtak i samsvar med tilrådinga.

Fjerde visepresident Morten Stordalen [10:06:06]: Jeg skal kort redegjøre for FrPs syn.

FrP står ikke bak innstillingen. Jeg viser til merknader og forslag i kontroll- og konstitusjonskomiteen i høst. FrP mener at dette er oppgaver som kan ivaretas av andre institusjoner, andre enkeltmennesker, andre mediehus, og mener sånn sett at det er unødvendig med et eget NIM og unødvendig å legge dette der. Jeg viser til merknadene ellers i saken og FrPs syn – siden vi altså ikke står bak innstillingen.

Presidenten [10:06:36]: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 3.

Sak nr. 4 [10:06:40]

Innstilling fra utdannings- og forskningskomiteen om Endringer i opplæringslova (rett til 12 timer gratis skolefritidsordning i uken for elever på 1. til 3. trinn) (Innst. 78 L (2025–2026), jf. Prop. 160 L (2024–2025))

Presidenten [10:06:57]: Etter ønske fra utdannings- og forskningskomiteen vil presidenten ordne debatten slik: 3 minutter til hver partigruppe og 3 minutter til regjeringen.

Videre vil det – innenfor den fordelte taletid – bli gitt anledning til inntil åtte replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av regjeringen, og de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får også en taletid på inntil 3 minutter.

Sunniva Holmås Eidsvoll (SV) [10:07:27] (ordfører for saken): Jeg vil si tusen takk til komiteen og til MDG, som ikke sitter i komiteen, for samarbeidet i denne saken.

Før jul var det mye oppmerksomhet rundt budsjettforlik og forhandlinger, men denne saken har nok ikke alle fått med seg. Et viktig punkt fra budsjettforliket i desember 2024 var at regjeringen skulle fremme et forslag om å lovfeste retten til tolv timer gratis SFO i uken, og jeg vil gi ros til regjeringen som fulgte det opp i fjor. I budsjettforliket, som nå bare er noen uker gammelt, kom enigheten om at det blir flertall for lovforslaget, og nå i dag behandler vi det. Det er en stor og viktig milepæl i innføringen av en barnereform i Norge.

SV mener det er på høy tid å lovfeste retten til tolv timer gratis SFO for 1. til 3. trinn. Hvorfor det? Jo, fordi dette handler om rettferdighet, inkludering og barns mulighet til å delta i fellesskapet.

For det første er det viktig for rettssikkerhet og forutsigbarhet. I dag har alle barn rett til gratis SFO hvis de har rett til plass, men kommunen har ingen plikt til å tilby plass til alle. Det betyr at retten ikke er reell og kan settes i spill. Lovfesting sikrer at alle barn faktisk får tilbudet, uansett hvor de bor.

For det andre handler det om inkludering og sosial utjevning. Når SFO blir gratis, deltar flere barn. Erfaringer viser at deltakelsen kan øke med 30 til 40 pst., og i noen kommuner deltar nå over 90 pst. Det betyr at barn fra alle familier får være med på lek, aktiviteter og fellesskap, ikke bare de som har råd. Alternativet er at de må gå hjem, og mange må være hjemme alene eller sitte foran skjermen. Høye SFO-utgifter og kostnader for fritidsaktiviteter stenger mange barn ute. Gratis kjernetid er et målrettet tiltak som gir alle barn en lik start uansett hvordan familiens økonomi er, og en lovfesting sikrer varigheten i reformen.

For det tredje er lovfesting viktig for å slå fast at SFO er mer enn bare en oppbevaringsplass for barn, det er en arena for lek, fellesskap og læring. Gratis kjernetid med lovfestet rett til plass gjør at SFO kan bli en naturlig del av en helhetlig skoledag, med voksne som skaper gode rammer for trivsel og utvikling.

Det er mange som i behandlingen av denne saken har tatt opp behovet for kompetanseheving av ansatte og økt bemanning, og jeg vil understreke at det er veldig viktig. Det trengs flere ansatte i SFO, og det bør være hele og faste stillinger og mulighet til utdanning og kompetanseheving. Særlig trengs det flere ressurser til å følge opp barn med særskilte behov. Det er jeg helt enig i, og det kommer SV til å følge opp.

Derfor sikret bl.a. SV i statsbudsjettet for 2025 550 mill. kr til bemanning i SFO. De pengene gikk rett til alle landets kommuner, og det var nok til at det kunne ansettes én ekstra i alle SFO-er over hele landet. I forliket om statsbudsjett for 2026 sikret SV også 15 mill. kr til et treårig bransjeprogram rettet mot ansatte i SFO for å øke kvaliteten.

Med lovvedtaket i dag tar vi et viktig steg videre i å satse på en helhetlig skoledag for de minste barna. Gratis SFO er bra for barna. Det er bra for familiene. Nå er det bra at retten til plass blir lovfestet.

Jeg tar opp forslag nr. 1.

Presidenten [10:08:56]: Representanten Sunniva Holmås Eidsvoll har tatt opp det forslaget hun refererte til.

Åse Kristin Ask Bakke (A) [10:10:51]: Takk til komiteen og saksordføreren for samarbeidet i komiteen. La meg begynne med å seie at skulefritidsordninga er eit heilt sentralt tilbod for barn og familiar. SFO er ein arena for lek, læring og fellesskap. Det er ein plass der

ungane blir sett, dei blir trygge, og dei får moglegheit til å utvikle seg.

For familien er eit godt SFO-tilbod heilt avgjerande for at kvardagen skal gå opp. Det gjer det mogleg for foreldra å stå i arbeid og kunne bidra til fellesskapet. Me har sett betydninga av dette, og me har samtidig sett høgresida nedprioritere tilbodet i mange år, der ein gjerne vil la låg pris og økonomi avgjere kva for ungar som får moglegheita til å delta i SFO.

Me i Arbeidarpartiet og på venstresida i denne salen seier det heilt klart: Ungane skal ha tilgang til lek, læring og fellesskap etter skuletid, og det skal ikkje avgjerast av lommeboka til dei heime. Difor har me saman med Senterpartiet og SV sørgja for 12 timar gratis SFO for alle elevar på 1. til 3. trinn som har tilbod om SFO. No lovfestar me retten fordi me vil at han skal gjelde overalt, uansett kor ein bur.

SFO er meir enn eit velferdstilbod. Det motverkar forskjellar og gjev fleire ungar moglegheit til å delta i lek og fellesskap. Der partia på borgarleg side ofte ser vekk ifrå det, ser me i Arbeidarpartiet og på venstresida moglegheitene for ungene og for familiane, og det gjeld å handle.

Debatten stoppar ikkje berre med tilgang. Kvaliteten høyrer òg til i debatten. Ungane skal møtast av trygge vaksne, og dei skal ha meningsfulle aktivitetar og gode rammer. Det handlar om å bygge fellesskap, redusere forskjellar og sikre at alle ungene får ein trygg og god kvardag – òg etter skuletid. Difor sørgjer me for retten til gratis SFO.

Eg er stolt over at me no lovfestar retten til 12 timar gratis SFO. Det gjer me fordi me vil fortsetje å styrkje både tilbodet og kvaliteten i skulefritidsordninga. Me meiner det er til beste for ungene, for familiane og for fellesskapet.

Simen Velle (FrP) [10:13:42]: La meg starte med å si at de siste årene har den norske staten vokst voldsomt, ikke bare i statsbudsjettet og i overføringer fra stat til kommuner og fra folket til staten, men også i antall oppgaver staten har. I en sak som dette blir det betimelig å stille seg selv et ganske viktig spørsmål: All den tid vi sli-ter så til de grader med å forvalte de lovpålagte oppgavene den norske staten allerede har, er da tiden inne for å legge enda flere oppgaver på den norske staten?

Jeg merker meg at representanten fra Arbeiderpartiet sa og la opp til en retorikk om at det kun er høyresiden som ønsker at lommeboka skal bestemme. Det stemmer ikke. Det høyresiden legger opp til, og det Fremskrittspartiet har gått til valg på, er at folk skal få lov til å bestemme veldig mye mer over eget liv. Det betyr ikke at staten trenger å bli større, det betyr bare at folk trenger å få lov til å beholde mer av sine egne penger i lommeboka. Derfor

har vi levert et alternativt statsbudsjett med drastiske skattekutt. Derfor legger vi opp til å prioritere de allerede lovpålagte oppgavene høyere, og det er en klar endring i forhold til hvordan regjeringen prioriterer.

Det man merker seg, er at vi har en eldreomsorg som underfinansieres, vi har et politi som underfinansieres, og vi har skoler som på langt nær leverer de resultatene man burde ønske at skolene leverte. Og selv om kommunene skriker etter midler og nesten hver eneste sektor i den norske stat har sine utfordringer, velger flertallet i denne salen å legge til grunn at staten skal ha enda flere oppgaver. Derfor kommer Fremskrittspartiet til å stemme nei.

Jeg mener det er uansvarlig av denne salen å ikke følge opp de lovnadene man allerede har kommet med, og i stedet påplusse statens oppgaver på den måten man gjør. Jeg mener det er uansvarlig, jeg mener det er uriktig, og jeg mener at denne salen fort kommer til å møte seg selv i døren i neste budsjetttrunde. Man kan ikke late som det å f.eks. innføre rett til gratis SFO ikke medfører noen store økonomiske forpliktelser. Jeg ser ikke hvordan de forpliktelsene skal møtes uten å øke skattene, og det kommer Fremskrittspartiet aldri til å gå med på.

La meg være klinkende klar: Fremskrittspartiet kommer til å stemme nei. Vi kommer heller til å prioritere å senke skattene.

Jeg tar opp Fremskrittspartiets forslag.

Presidenten [10:15:58]: Representanten Simen Velle har tatt opp det forslaget han refererte til.

Mathilde Tybring-Gjedde (H) [10:16:09] (komiteens leder): SFO er et viktig tilbud for mange barn, og Høyre mener at SFO skal være trygt, inkluderende og tilgjengelig.

Jeg vil i likhet med representanten Velle starte med å løfte blikket litt, for hva er situasjonen i Skole-Norge akkurat nå? Lærere står mer alene i et mer mangfoldig klasserom, med flere elever som trenger tilpasset undervisning. Kommuneøkonomien har vært dårlig flere år på rad, og det kuttes nå i laget rundt eleven i hele Skole-Norge – i skolebibliotek og til bøker i klasserommet. Samtidig er det mer fravær og bråk og langt flere elever som sliter med lesing og regning. Skolebyråkratiet har økt og tar tid vekk fra skolens kjerneoppdrag, nemlig undervisning i klasserommet. Rundt omkring i Kommune-Norge og Skole-Norge er den klare beskjeden til oss folkevalgte nasjonale politikere: Styringstrykket er for stort, økonomien er for presset, vi må kutte i lovpålagte oppgaver, og vi mangler nok kvalifiserte folk.

Det er mange aktører som forteller at ressursituasjonen i SFO er forverret siden innføringen av gratis kjernetid, og at kanskje særlig barn som har behov for tilrettelegging, opplever å gå fra ganske godt tilrettelagte

skoletimer til en SFO preget av lite struktur, uforutsigbarhet og uro. Det er ikke mine ord. I regjeringens eget budsjett står det:

«Det er heller ikke usannsynlig at auken i talet på barn i SFO som kom med innføringen av 12 timer gratis SFO, og den reduserte bemanningstettleiken, har gjort tilbudet for barn med behov for særskild tilrettelegging dårlegare.»

I lys av dette mener jeg det ikke nå er tidspunktet for å lovfeste enda flere oppgaver som vil forsterke presset på kommunene og muligens også forsterke presset på bemanning. Denne debatten kunne kanskje vært noe annerledes dersom det var et reelt problem man ønsket å løse, men det står altså svart på hvitt i proposisjonen at departementet ikke er kjent med at det generelt er en utfordring i kommunene at elever som ønsker det, ikke får plass i SFO, og at det heller ikke er kommet innspill i høringen som tilsier at dette er en utfordring.

For Høyre er det viktig at elever som ønsker å delta i SFO, skal få mulighet til det. I vårt alternative budsjett viderefører vi tolv timer gratis kjernetid i SFO, samtidig som vi foreslår å bevilge 4 mrd. kr mer enn Arbeiderpartiet til kommunene. For oss er det viktigste å diskutere kvalitet og læring i skoletiden, der elevene er, slik at de får like muligheter til å lykkes resten av livet. Jeg skulle ønske at vi hadde en regjering og et budsjettflertall på Stortinget som brukte litt mer tid på det samme, og som kom med forslag som ville redusert styringstrykket og frigjort tid for lærere, skoleledere og kommuner til å prioritere innhold og god undervisning.

Aleksander Øren Heen (Sp) [10:19:00]: Senterpartiet meiner at skulefritidsordninga er ein viktig arena for både leik, tryggleik og fellesskap for dei yngste elevane i skulen. Me har ei regjering som har bidrege til gratis kjernetid for 1. til 3. trinn, og Senterpartiet var med då det kom på plass. Me har òg styrkt kommuneøkonomien, slik at bemanninga i SFO kan aukast. Det har òg skjedd med vår hjelp.

Representantforslaget me behandlar i dag, inneber ei lovfesting av den retten til tolv timar gratis SFO per veke me har innført. Det er eit forslag som Senterpartiet støttar heilhjarta opp om. Samstundes er det viktig å peika på at kommunane i stor grad er sikra at SFO er eit frivillig tilbod til alle. Regjeringa slår sjølv fast at det ikkje er kjende tilfelle av at elevar som ønskjer plass, ikkje får det. Det er viktig at tilbodet er frivillig og opent for alle som ønskjer det. Samtidig er det viktigaste grepet for å sikra eit godt SFO-tilbod at kommuneøkonomien blir styrkt, sånn at ein kan fylla dette tilbodet med meningsfylt innhald.

Senterpartiet fekk i budsjettforliket gjennomslag for ei betydeleg styrking av kommuneøkonomien, og då

får me til dette. Det er avgjerande at det ligg i botnen viss ein skal få god kvalitet, fleire tilsette og eit godt lokalt SFO-tilbod.

For Senterpartiet er det viktig at SFO framleis skal vera eit frivillig tilbod, og at tilbodet blir utforma i tråd med ønska til både elevar og foreldre, men òg ut frå dei ulike behova som er i ulike lokalsamfunn rundt omkring i heile landet. Me har prioritert midlar til bemanning og kompetanseheving, og me meiner det er viktig for å byggja vidare opp under dette tilbodet.

Lovfestinga er difor i stor grad ei stadfesting av dagens praksis. Det kan òg vera nødvendig for å sikra grunnleggjande rettar til folk. Det er sånn me tradisjonelt sett har bygd velferdsstaten, med dei offentlege fellesskapstilboda som me høyrer at enkelte representantar ikkje ønskjer at me skal ta i lag. Eg meiner det er viktig at me har ei lovfesting. Det er verken for staten sin del eller for kommunane sin del – det er for ungane sin del. Det er heller ikkje for foreldra sin del at me gjer dette, men det er for å sikra eit tilbod og ein meningsfull kvar-dag, noko eg òg trur kan avlasta dei offentlege budsjetta på ei rekkje andre område, ved at ein får mindre fråfall og mindre skilnader mellom ungane i tidleg alder. Så det å koma tidleg i inngrep og sikra ei meningsfull tid mellom skule og fritid, der foreldra kanskje ikkje er til stades, trur eg er ei billig investering for å sikra at me får med oss heile laget, og at det ikkje blir større forskjellar blant folk.

Guri Melby (V) [10:22:12]: I min familie har frokostene gått fra å være noe veldig rolig, der vi egentlig har hatt god tid, til å bli en veldig stressende affære fordi jeg har en sønn som jeg tror må være verdens største fan av SFO, eller AKS, som det heter her i Oslo. Så selv om han ikke må, insisterer han på å være der når det starter, rett og slett fordi han synes det er så gøy. Det at han trives så godt på AKS, tror jeg først og fremst handler om å møte venner og kompiser, men også om de ansatte som jobber der. De er utrolig flinke til å se barna og hva de trenger. Jeg tror også at han har oppdaget en liten «hack», og det er at det om morgenen ikke er så mange andre barn der. Det betyr at bemanningstettheten er veldig mye høyere, og at man får mye mer oppmerksomhet fra de voksne.

Jeg er selv veldig stor fan av SFO og AKS og tror det er en veldig viktig del av veldig mange barns liv. Jeg synes også det har vært en god prioritering å sørge for å senke kostnaden, noe som har gjort at vi nå kan se at nesten alle barn deltar, i hvert fall til og med 3. klasse. Det tror jeg har vært riktig, både for det enkelte barn og for familien og for å nå flere av de målene vi ønsker å nå, som f.eks. mer inkludering og det å gi alle et fritidstilbud. Men det har vi jo lyktes med allerede, så da dette forsla-

get kom, lurte jeg veldig på hvorfor i all verden vi trenger dette lovforslaget. Hvis det ikke er et problem, hvorfor fikse det? Så kan man selvfølgelig snu på det og spørre: Hvorfor ikke? Dette er virkelig ikke et lovforslag jeg kjemper imot med nebb og klør, men jeg ser heller ikke poenget med å stemme for det, for dette har vi jo ivare-tatt veldig bra allerede i dag.

Som representanten Mathilde Tybring-Gjedde viste til, kan man faktisk ikke finne eksempler på at elever ikke får plass eller ikke får dette gratistilbudet. Da er spørsmålet: Hvor sterkt lovverk skal vi ha hvis det gjør det umulig for kommunene eventuelt å gjøre andre prioriteringer? Jeg spør meg selv også: Har vi satt noen begrensninger for hva slags pris man kan ta for de resterende timene, som de aller fleste familier – i hvert fall de med barn på 1., 2. og 3. trinn – trenger, eller er det slik at så lenge vi har gitt dem de tolv timene, er det greit? Hvis man har to fulltids arbeidende foreldre, holder det ikke med tolv timer gratis kjernetid. Da må man ha flere timer enn det.

Jeg greier ikke å se hva dette forslaget skal endre, ut-over det vi allerede har gjort. Vi lener oss veldig på det f.eks. Skolelederforbundet skriver, nemlig at «dette ikke kan gjennomføres uten å sørge for en bemanningsnorm, en heltidskultur, kompetansekrav til ansatte samt øremerkede midler til kommunene». Akkurat nå, når vi står midt i en debatt om hvor presset kommuneøkonomien er, kommer altså regjeringen nok en gang med et lovforslag som pålegger nye krav, uten at det følger midler med. Det synes vi er feil rekkefølge. Vi mener at man heller bør fokusere på innholdet enn på å lovfeste en rettighet som allerede er oppfylt.

Statsråd Kari Nessa Nordtun [10:25:13]: SFO er et viktig og nødvendig tilbud for barn og familier i Norge. Det er positivt for inkludering og barns sosiale miljø, og det er viktig for økt aktivitet blant barn. SFO-tilbudet gjør det mulig for langt flere foreldre å jobbe fulle arbeidsdager.

Vi har de siste årene utviklet, vedtatt og finansiert gode moderasjonsordninger for SFO. Alle foreldre som har barn som går i 1.–3. trinn på SFO, har nå rett til tolv timer gratis per uke. Det er slik i dag at kommunene har plikt til å ha et tilbud om SFO, men elevene har ikke rett til plass. Det betyr at kommunen ikke plikter å dimensjonere tilbudet sitt slik at alle som ønsker en plass, faktisk får det. En lovfesting av rett til tolv timer gratis SFO for elever på 1.–3. trinn vil styrke rettighetene til elevene og foreldrene og sikre at alle elever på 1.–3. trinn får tolv timer gratis SFO i uken, dersom de ønsker det, både nå og ikke minst framover.

Jeg er opptatt av kvalitet i SFO, og regjeringen jobber med å styrke og videreutvikle SFO. Regjeringen har pri-

oritert 10 mill. kr til utvikling av kompetanse og kvalitet i SFO i perioden 2022–2025. Utdanningsdirektoratet har pilotert et etterutdanningstilbud for SFO-ledere, og de har fått et oppdrag om utvikling av digitale ressurser for kompetanseutvikling i SFO. Ansatte i SFO er nå inkludert i det helhetlige systemet for kompetanse- og kvalitetsutvikling, der alle yrkesgrupper i barnehage og skole får mulighet til etter- og videreutdanning.

Videre ble 550 mill. kr av veksten i kommunenes frie inntekter i 2025 særskilt begrunnet med økt bemanning i SFO. Dette er en varig økning av kommunerammen. I budsjettet for 2026 øker kommunenes frie inntekter med 6,2 mrd. kr. Fra 2026 får vi også et øremerket tilskudd til tolv timer gratis SFO for elever i 4. klasse i levekårsutsatte områder og 15 mill. kr til et bransjeprogram rettet mot ansatte i SFO, for å øke kvaliteten.

De siste årene har langt flere barn fått ta del i det viktige fellesskapet SFO er, fordi vi har hatt et stortingsflertall som har prioritert å holde kostnadene nede. Det har sørget for at flere barn får ta del i dette viktige fellesskapet når skoledagen er over, framfor å måtte rusle ut av skoleporten når kameratene fortsetter lek og aktivitet i fellesskap. Det er en kvalitet ved samfunnet vi må sikre for barn over hele landet, også i årene som kommer.

Presidenten [10:28:04]: Det blir replikkordskifte.

Simen Velle (FrP) [10:28:17]: Litt i lys av det innlegget jeg holdt tidligere i dag: Kommunene har en svært presset økonomi, og jeg registrerer at statsråden påpeker at kommunene vil få flere frie midler i inneværende budsjettår, men det er allikevel en rekke kommunale oppgaver som er underfinansiert. Regjeringen har gjennom høsten brukt tid på å si at disse problemene skal løses når statsbudsjettet vedtas. Opplever statsråden det slik at det er bevilget nok i frie midler til kommunene, slik at disse problemene ikke lenger eksisterer, eller er det slik at statsråden opplever at den lovendringen som i dag kommer til å bli vedtatt i Stortinget, faktisk ytterligere øker de utfordringene kommunene står i? Jeg ser at det følger med noen penger til levekårsutsatte områder, men det er også en del områder i dette landet som ikke er levekårsutsatte. Det er en del kommuner som vil måtte prioritere annerledes i kommunebudsjettene sine for å ivareta ønskene til Stortinget hvis man vedtar denne loven, så spørsmålet står seg.

Statsråd Kari Nessa Nordtun [10:29:21]: Dette er en lovfesting som egentlig er en stadfesting av gjeldende praksis, så jeg er litt undrende til hvorfor FrP stemmer mot dette forslaget, når det faktisk betyr at unger har rett til gratis kjernetid, som vi vet betyr så mye for foreldrenes lommebok og for ungene, men også for at foreldrene skal kunne delta i arbeid. Vi trenger flere folk

i arbeid i dette landet, og det vil være med på å sikre det. Ikke minst kan det også være positive ringvirkninger knyttet til f.eks. det å velge å få flere barn, fordi kostnadene ikke blir for store.

Simen Velle (FrP) [10:29:57]: En klok mann sa en gang at det ikke er noe som kan kalles en gratis lunsj. Det er heller ikke noe som kan kalles gratis SFO – noen ender opp med å betale. I dette tilfellet, som i veldig mange andre tilfeller, er det skattebetalerne som ender opp med å sitte igjen med regningen.

Arbeiderpartiets regjering har de siste fire årene gjentatte ganger økt skattene, eller avgiftene, for helt vanlige nordmenn, og det at man får igjen for det med f.eks. noen timer gratis SFO, skulle egentlig bare mangle.

Fremskrittspartiet er ganske tydelig på hva vi ønsker. Vi ønsker en mindre stat, som prioriterer de viktigste kjerneoppgavene først, før man begynner å diskutere om staten skal ta mer ansvar.

Jeg registrerer f.eks. at Arbeiderparti-regjeringen ikke legger fram noen satsing på eldreomsorg, som er en annen oppgave staten og kommunene har, og som man ikke har klart å forvalte på en skikkelig måte. Jeg opplever heller ikke at de pengene som skal til for å løfte skolen tilstrekkelig, ligger i det statsbudsjettet som ble vedtatt for bare noen uker siden i denne salen. Jeg stiller det samme spørsmålet igjen, for jeg opplever ikke at jeg fikk noe svar fra statsråden på det jeg egentlig spurte om.

Statsråd Kari Nessa Nordtun [10:30:56]: Arbeiderpartiet evner å ha flere tanker i hodet samtidig. Vi mener at dette forslaget er viktig for å sikre utjevning blant unger, og for å sikre folk en bedre økonomi enn de ville hatt uten. Jeg er ganske sikker på, men dette vil tallene vise, at det vil bidra til økte fødselstall, som vi allerede har sett, både i fjor og året før. Det vil også bidra til flere folk i arbeid og ikke minst til å møte en av de viktigste utfordringene vi som samfunn står foran over tid, å sikre at flere blir med i fellesskapet, og dermed bidra til sosial utjevning. Det vil sikre at flere kommer i arbeid, og at ungene ikke blir stående utenfor skoleporten når vennene får fortsette leken hver eneste dag i uken.

Simen Velle (FrP) [10:31:39]: Jeg opplever fortsatt ikke at statsråden svarer på spørsmålet mitt. Mitt opprinnelige spørsmål var: Er det slik at statsråden mener at kommunene vil få økte frie rammer med dette lovforslaget, eller vil kommuneøkonomien bli enda strammere?

Det ble vedtatt et budsjett for noen uker siden i denne salen, hvor kommunene fikk noen milliarder ekstra i frie inntekter, men man har i påfølgende stortingsmøter vedtatt det som etter hvert viser seg å bli en rekke lovendringer som kommer til å føre til økte utgifter for stat

og kommune. Er det slik at statsråden mener det skal følge med noen penger? I så fall: Hvorfor ligger ikke det i budsjettet? Hvis det ikke skal følge med noen penger i budsjettet, er statsråden villig til å innrømme at kommunenes rammer faktisk blir strammere?

Det er ikke slik at Fremskrittspartiet legger til grunn at barn ikke skal få lov til å gå på SFO. Fremskrittspartiet legger til grunn at foreldrene skal ha nok penger i lommeboka til å sende barna sine på SFO. Spørsmålet er: Er det riktig at staten først krever inn disse pengene og så deler dem ut igjen, eller skal folk få lov til å bestemme over sine egne penger? Der må jeg nok påpeke at jeg og statsråden har et ganske grunnleggende forskjellig syn på verden.

Statsråd Kari Nessa Nordtun [10:32:40]: For å svare på spørsmålet: Denne lovfestingen som er gjort, er en stadfesting av gjeldende praksis, så kommunenes rammer blir ikke strammere enn det de opplever er det økonomiske rommet de har i dag. Jeg er igjen undrende til at FrP faktisk er mot dette forslaget. Jeg hadde trodd de ville ha tiltak for å hjelpe barnefamiliene i en krevende økonomisk situasjon som den mange opplever, og ikke minst ha tiltak for å sikre bedre sosial utjevning mellom unger.

Mathilde Tybring-Gjedde (H) [10:33:25]: Det er fristende å foreslå at vi alle huker av datoen om ni måneder og ser om fødselstallene da stuper eller øker, etter vedtaket i dag. Jeg vil tro at forslaget til Høyre om å la barnefamilier beholde mer av sine egne penger også kunne bidratt til noe av det samme – hvis det er påstanden fra kunnskapsministeren. Men jeg skal la det ligge.

Arbeiderpartiet har i valgkamper over ti år lovet veldig store løft for SFO. Det er ikke måte på hva slags aktiviteter – kulturskole, skolemat, fritidsaktiviteter – som skal inn i SFO. Så får vi nå rapporter om at det motsatte skjer, at innholdet har blitt dårligere, og at særlig elever med behov for tilrettelegging opplever et tydelig kvalitetsskifte fra skoledag til SFO, med mindre tilrettelegging, færre fagfolk og lavere forventninger. Dette skriver egentlig også regjeringen selv svart på hvitt i statsbudsjettet. Likevel er statsråden for at elevene skal tilbringe flere timer på SFO.

Da er mitt spørsmål til kunnskapsministeren: Mener hun at elever som trenger tilrettelegging, i dag får et like godt tilbud i SFO som de gjør på skolen?

Statsråd Kari Nessa Nordtun [10:34:29]: Jeg vil først rydde vekk oppfatningen om at jeg mener elevene skal være lenger på SFO enn det de er i dag. Det jeg mener, er at skolehverdagen kan struktureres annerledes.

Når det gjelder fødselstallene, har de økt både i 2024 og i 2025 – og det er også etter at vi fikk lavere barneha-

gepriser og ikke minst gratis kjernetid i SFO. Det lover godt også for årene videre. Som sagt er dette en lovfesting – langt på vei – av gjeldende praksis.

Mathilde Tybring-Gjedde (H) [10:34:57]: Jeg skal ikke gå inn i en debatt om fødselstallene. Jeg tror alle vi som er her, vet at det er en europeisk og vestlig trend som har mye mer sammensatte årsaker enn hvorvidt man når man skal tenke på å få barn, vurderer om AKS om seks-syv år kommer til å være litt billigere eller ei.

Det spørsmålet som representanten Guri Melby var inne på, nemlig om kostnadene med AKS, er interessant. Nå vedtas det altså tolv timer gratis kjernetid i SFO. Da er spørsmålet: Er det noen begrensning på hva kommunene kan ta betalt for de øvrige timene i SFO? Jeg synes det var et veldig godt spørsmål fra representanten Melby.

Statsråd Kari Nessa Nordtun [10:35:32]: Når det gjelder om det er satt noen begrensning for hvor mye kommunene kan ta betalt for de øvrige timene, synes jeg det er et veldig betimelig spørsmål. Jeg synes det var interessant at det ble løftet av Venstre. Det er en utvikling vi også følger – om det er grunn til å gå hardere til verks der hvis vi ser at det faktisk blir vanskeligere for folk å ha ungene sine i SFO fordi de timene blir for dyre.

Når det gjelder fødselstall – jeg kommer fra et fylke som har de høyeste fødselstallene i landet, og det fylket er faktisk blant dem som har høyest fødselstall i Europa – tror jeg at økonomien til familien betyr noe for den tryggheten familien opplever. Det kan også være med og sette skranker for om de får de barna de ønsker å få.

Sunniva Holmås Eidsvoll (SV) [10:36:33]: Jeg vil gi ros til statsråden for arbeidet med lovforslaget. Videre utvikling av tilbudet i SFO blir viktig for helheten i skoledagen til de minste barna. Det er mye å ta tak i der med å legge til rette for fysisk aktivitet og læring gjennom lek de første skoleårene, noe også evalueringen av seksårsreformen tydelig viste.

En utfordring som også er pekt på i debatten, og som det er viktig å se på videre, gjelder barn med særskilte behov i SFO. Antallet er gått opp mange steder, og det er behov for mer kompetanse hos ansatte. Fagskolene i Oslo startet høsten 2024 opp et nytt studium, skreddersydd for SFO-ansatte. Studiet heter Barn og unge med behov for særskilt tilrettelegging. Det første året var det 27 studenter med jobb i SFO som fikk studere med full lønn. Jeg vil oppfordre statsråden til å ta en titt på det studiet og se om det er noe det kanskje kunne blitt mer av over hele landet. Er det noe statsråden er positiv til å se på?

Statsråd Kari Nessa Nordtun [10:37:26]: Ja, jeg er positiv til å høre om og lære om alle initiativer som sva-

rer på det behovet mange ansatte opplever ute i SFO-hverdagen. Det er kjempeviktig at vi klarer å svare ut det kompetansebehovet de har framover. Det høres ut som et veldig interessant tilbud i så måte.

Jeg vil benytte anledningen til å si til SV at jeg er utrolig stolt over det vi har fått til sammen knyttet til SFO, og jeg vil også benytte anledningen til å takke de lokale folkevalgte. Da jeg var ordfører i Stavanger, innførte vi gratis SFO. Vi begynte tidlig med det og var den første storbyen som gjorde det for alle unger. Det har vist seg å være veldig, veldig bra – så bra at kanskje også nasjonale myndigheter lærte av det etter hvert.

Guri Melby (V) [10:38:27]: Jeg vil litt tilbake til dette med hva kostnaden egentlig blir for familiene. Som jeg pekte på i mitt innlegg, er det ingen regulering av hvor høy pris kommunene kan ta for den øvrige delen, altså heltidsplassen, som de aller, aller fleste velger å ha.

Jeg synes også det er litt pussig at dette lovforslaget handler om 1.–3. trinn, når SFO faktisk er for 1.–4. trinn. Man skal sikre gratis deltidsplass for 1.–3. trinn, og så sier man ingenting om kostnaden på 4. trinn. Et kjøpt søk viser at kostnaden ofte ligger et eller annet sted mellom 2 000 og 4 000 kr. I f.eks. Alver kommune koster det 4 100 kr. Fra at man kanskje betaler ingenting i tre år, skal man plutselig betale over 4 000 kr. Man kan kanskje tenke at dette er barn som klarer seg selv og ikke trenger SFO, men jeg tror veldig mange åtte- og niåringer har godt av å ha et sted å komme til både før og etter skolen hvis foreldrene er på jobb.

Spørsmålet mitt er: Hvorfor bryr man seg ikke om 4. klasse, og hvorfor ser man ikke på kostnadene for en heltidsplass?

Statsråd Kari Nessa Nordtun [10:39:29]: Til det første spørsmålet, om hva kostnadene egentlig blir for familiene, er jeg enig i at det er en problemstilling vi må se på framover, og jeg imøteser et samarbeid med Venstre om dette.

Når det gjelder 4. trinn, er det også utrolig viktig, men vi må bygge stein på stein for å være sikre på at vi har en økonomi som tåler det, og at vi har kommuner som er i stand til å tilby det på en god måte. Derfor har vi fra 2026 øremerket tilskudd til tolv timer gratis SFO for elever i 4. klasse, men vi begynner i levekårsutsatte områder.

Guri Melby (V) [10:40:05]: Det er også mange som ikke bor i levekårsutsatte områder, som kan ha svak økonomi, og som kan synes at det å betale 4 000 kr for en plass er litt tøft. Det kan være man tenker at da får heller ungen klare seg selv, gå hjem og sitte med skjermen sin eller et eller annet sånt, i stedet for å være på en

aktivitetsskole der man kan få tilbud om god oppfølging blant voksne.

Det jeg stusser litt over når statsråden sier «bygge stein på stein», er: Gratis kjernetid for 1.–3. trinn har vi jo allerede fikset, så hvis man faktisk skulle kommet med noe nytt i denne saken, ville det vært å utvide den samme rettigheten til også å gjelde elevene på 4. trinn. Så jeg håper statsråden vil se på det og prioritere det, slik at vi ikke får en situasjon nå der veldig mange slutter, og der kommunene dytter kostnadene over både på heltidsplass og på 4. trinn for å finansiere en ordning som er underfinansiert.

Statsråd Kari Nessa Nordtun [10:40:53]: Jeg er langt på vei enig i det representanten sier. Det som også er viktig hvis vi skal se på om vi skal gjøre det for 4. trinn, er nettopp kostnadsspørsmålet, men også at det krever mange ansatte som vi ikke har i dag. Vi er opptatt av å løse bemanningsutfordringen som en del av SFO-ene rundt omkring i landet rapporterer at de har for 1.–3. trinn. Når de er lavere i alder, er det enda viktigere å sikre at kvaliteten er god, og at den er på plass før vi eventuelt utvider ordningen.

Presidenten [10:41:25]: Replikskordskiftet er avsluttet.

De talere som heretter får ordet, har også en taletid på inntil 3 minutter.

Øystein Mathisen (A) [10:41:38]: SFO er viktig for mange. Det er aller viktigst for barna, som får lov til å være der, leke og utvikle seg sammen med vennene sine. For barna fra familier som så at de ikke hadde nok penger til å kunne sende ungene sine på SFO, var det ganske tøft å se vennene leke videre mens de måtte gå hjem.

Vi har sett en økning i antallet unger som har gått i SFO i 1., 2. og 3. klasse etter at det har blitt gjort gratis gjennom gode forhandlinger her på Stortinget og prioriteringer gjort av regjeringen, og nå er det mange barn som har fått lov til å bli igjen og leke med vennene sine. Det er viktig, og det er politikk som bygger ut velferdsstaten vår. At noen har mistet ambisjonene for at vi faktisk kan fortsette å skape bedre velferdstjenester, gjøre ting enda bedre og gi barn en enda bedre start på skoleløpet sitt, det er forskjellen mellom partiene i denne sal.

Det har betydd mye for alle at SFO er blitt gratis, men det har betydd aller mest for dem som før ikke fikk være med. Etter at det ble gratis kjernetid, spares det nå nesten 20 000 kr for hvert barn for foreldre som har unger i SFO, og det merkes jo dess flere barn man har – noe vi også vil oppfordre til, slik denne debatten viser; det er en liten konkurranse mellom de forskjellige partiene

om hvem som har mest og best politikk for at folk skal få flere barn, og det tror jeg er positivt for Norge.

Lovfesting er ikke noen unødvendig sak, eller noe som det er helt uforståelig hvorfor vi gidder å gjøre. Det viser at dette er kommet for å bli. Det gir forutsigbarhet for kommunene, det gir forutsigbarhet for alle som bor i dette landet, og det gir trygghet for foreldrene å vite at dette ikke er et budsjettspørsmål fra gang til gang – dette er faktisk noe som prioriteres og fastsettes ved lov i Norge.

Samtidig skal vi ha ambisjoner, og vi skal utvikle SFO. Vi skal forbedre. Det er for stor forskjell mellom mange SFO-tilbud. Noen SFO-tilbud har kapasitet til og mulighet for å gjøre utrolig mye artig og gøy, og så er det andre som har forbedringspotensial og kan utvikle sitt tilbud. Vi satser på kompetanse for de ansatte, og vi satser på antall ansatte. Det må vi fortsette med for å gi et trygt og godt tilbud til alle de ungene som er i SFO.

At så mange flere nå er i SFO, er en gladsak. I og med at det blir gratis, åpner det seg nå noen muligheter. Vi kan tenke store tanker om hvordan norsk skolehverdag skal være, og hvordan vi kan se SFO i sammenheng med resten av skolehverdagen. Denne regjeringen har nedsett en gruppe som rett og slett skal jobbe med å lage framtidens fellesskole, og med det vi gjør her, gir vi også dem nye muligheter til å tenke stort om hvordan vi lager verdens beste skole og en SFO som alle kan få delta i.

Sunniva Holmås Eidsvoll (SV) [10:44:51]: I denne saken har det faktisk kommet et gratistilbud og penger til kommunene først. Lovforslaget her kom jo etterpå. Kritikken som har vært i debatten om at dette skjer i feil rekkefølge, kan kanskje gjelde for andre saker – uten at jeg har et godt eksempel her og nå – men i denne saken har det vært viktig først å innføre tilbudet og gi kommunene penger, og så kommer lovfestingen etterpå. Det er en riktig rekkefølge.

I årene som kommer, er det mye å diskutere om hvordan skolen skal bli bedre, og da særlig hvordan skolestarten og de første årene av skolen skal bli bedre. Evalueringen av seksårsreformen pekte f.eks. på at den for de minste barna har gitt en mer strukturert og lærerstyrt hverdag, særlig på bekostning av fri lek og læring gjennom lek. Det har også vært fokusert mye på tidlig bokstavninlæring. Jeg og SV mener det er behov for en mer helhetlig skoledag for de minste barna, og den lovfestingen vi vedtar i dag, er med på å legge grunnlaget for å utvikle skolen for de minste elevene videre.

Det er helt riktig, som mange også har påpekt, at vi ikke er i mål med tilbudet i SFO selv om det blir lovfestet. Særlig vil jeg igjen understreke at tilbudet for barn med særskilte behov, og oppfølgingen av dem, er noe vi må følge opp videre.

Poenget som står igjen til slutt, er likevel dette: Gratis kjernetid i SFO er viktig fordi det skal være gratis å være på SFO, på samme måte som skolen er gratis for alle.

Mathilde Tybring-Gjedde (H) [10:46:37]: Representanten Holmås Eidsvoll spør om hva som kommer i feil rekkefølge. Poenget er bare at det ikke er slik at alt vi bevilger penger til i denne sal, nødvendigvis må lovfestes, eller at alt vi bevilger penger til i barnehage og skole, nødvendigvis skal føre til dokumentasjonskrav, tilsyn og nye lovrettigheter. Det er litt sånn jeg mener at vi i 20–30 år har drevet veldig mye i offentlig sektor. Det er en utfordring når vi nå ser at kommuner, skoler og barnehager forteller at styringstrykket er veldig stort.

Jeg synes kanskje det som kom fram i replikkutvekslingen, illustrerer noe av utfordringen med at man innfører stadig nye lovrettigheter som man ikke helt har sett de utilsiktede konsekvensene av. Nå virket kunnskapsministeren nærmest overrasket over at det fantes timer utover de tolv timene på SFO som koster penger, og som kommunene nå risikerer, på grunn av presset kommuneøkonomi, å øke kostnadene for, redusere åpningstidene, eller redusere bemanningen ytterligere for å få det til å gå rundt – fordi det er så stort press både på styring og på lovrettigheter, og ikke minst på økonomien i kommunene.

Det er noe vi nasjonalt folkevalgte må ta inn over oss. Selv om vi har lyst til å framstå handlekraftige og vedta nye lovrettigheter, må vi ta det inn over oss, for konsekvensene ute i kommunene blir jo at man må skvise på alt annet, og sånn går det. Jeg opplever at kunnskapsministeren i møte med den utfordringen åpner opp for at man kanskje skal diskutere enda flere reguleringer, i stedet for å se på hvordan vi skal sikre at kommunene og skolene har handlingsrom til å kunne prioritere det som er viktigst for å løfte elevenes læring og mestring, og at skolen generelt sett er et fellesskap der alle får like muligheter – ikke bare kvantitet, men kvalitet.

Jeg vil kommentere noe kunnskapsministeren har sagt. Hun har vært ute og sagt at hun vil erstatte fag med flere timer SFO for å frigjøre penger. Det er litt av det som har vært utspillet og forslaget fra både Arbeiderpartiet og statsministeren. Ok, så da skal elever som nå har rettigheter knyttet til tilrettelegging i skoletiden, få flere timer på SFO framfor i skoletiden. Spørsmålet mitt er da: Er tanken at man skal forsterke rettighetene til de elevene også i SFO, eller får de svekkede rettigheter? Særlig i lys av situasjonen som har oppstått de siste årene, med dårligere tilbud i SFO, er det en helt reell problemstilling vi må diskutere når man tar til orde for stadig nye lovreguleringer fra denne sal.

Presidenten [10:49:06]: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 4.

Sak nr. 5 [10:49:12]

Innstilling fra utdannings- og forskningskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Guri Melby, Abid Raja og Grunde Almeland om løft for læring – en styrking av elevenes grunnleggende ferdigheter (Innst. 79 S (2025–2026), jf. Dokument 8:10 S (2025–2026))

Presidenten [10:49:31]: Etter ønske fra utdannings- og forskningskomiteen vil presidenten ordne debatten slik: 3 minutter til hver partigruppe og 3 minutter til medlemmer av regjeringen.

Videre vil det – innenfor den fordelte taletid – bli gitt anledning til inntil åtte replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av regjeringen. De som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får også en taletid på inntil 3 minutter.

Første taler er Åse Kristin Ask Bakke, på vegne av sakens ordfører.

Åse Kristin Ask Bakke (A) [10:50:01]: På vegner av saksordføreren, Julia Eikeland, vil eg takke komiteen for samarbeidet i saka. Eg vil òg takke forslagsstallarane for å løfte debatten om korleis vi skal styrkje ferdigheitene til elevane.

La meg starte med Arbeidarpartiet sitt syn i saka. Grunnleggjande ferdigheiter er heilt avgjerande for læring, utvikling og deltaking, både i skulen og seinare i samfunnet. Difor må skulen støtte elevutviklinga av desse ferdigheitene i alle fag gjennom heile opplæringsløpet. For Arbeidarpartiet er dette eit spørsmål om kva fellesskapsskulen vår skal vere, og om like moglegheiter. Alle barn skal få eit godt grunnlag for å meiste skule, arbeid og livet vidare.

Difor må eg understreke at det allereie er sett i gang omfattande og langsiktig arbeid for å styrkje dei grunnleggjande ferdigheitene til elevane. Regjeringa har lansert ein leselyststrategi – Sammen om lesing – for perioden 2024–2030. Dette er eit døme på store og målretta satsingar med betydelege midlar for å styrkje leseferdigheita og skape meir leselyst blant barn og unge. I tillegg er det sett i gang arbeid med nye og betre verktøy for å kartleggje og styrkje innkjøpskompetansen hos skuleeigarane og betre balansen mellom digitale og trykte læremiddel. Vi må vere ærlege om at det tidlegare har vore ei massiv, ukritisk digitalisering i skulen som har gått føre seg for lenge. Difor tek vi dei fysiske lærebøkene tilbake igjen i klasseromma, noko eg meiner er heilt riktig å gjere.

Samla sett viser dette at regjeringa allereie jobbar systematisk for å styrkje kvaliteten i skulen og dei grunnleggjande ferdigheitene. Når så mykje arbeid allereie er i gang, meiner eg at forslaga som blir fremja i dag, i liten grad eigentleg tilfører noko nytt. Ein god skule handlar først og fremst om menneska som er der, ikkje om fleire testar for testane si skuld. Det handlar om å ha nok lærarar i klasserommet og om å styrkje laget rundt elevane slik at fleire blir sett tidlegare og får den hjelpa dei treng. Vi må ha ein skule som gjev tryggleik, meistring og framtidstru, ein skule der lærarane har tillit og handlingsrom, og der fellesskapet stiller opp når elevane treng ekstra støtte. Målet deler vi nok alle. Usemja handlar om vegen dit. I Arbeidarpartiet meiner vi løysinga ligg i å byggje vidare på tiltak som allereie fungerer, i staden for å finne på nye pålegg.

Simen Velle (FrP) [10:53:21]: Det er ikke ofte jeg sier dette, men for en gangs skyld deler jeg en god del av det synet som representanten fra Arbeiderpartiet ga uttrykk for på talerstolen. Jeg synes en rekke av tiltakene i denne saken egentlig er ganske unødvendige – det er mye prat og lite handling. Jeg vil imidlertid understreke at Fremskrittspartiet kommer til å støtte forslagene nr. 5 og 9 i saken.

Det jeg er redd for, er at det å vedta dette representantforslaget vil føre til at skolene bruker verdifull tid og verdifulle ressurser på slikt som enten allerede er gjort, eller er helt unødvendig å gjennomføre. Jeg skal ikke bruke veldig mye tid på å redegjøre for det, men Fremskrittspartiet kommer altså til å stemme for de to forslagene jeg nevnte.

Jeg tar opp forslag nr. 1, fra Fremskrittspartiet, Høyre og Venstre.

Presidenten [10:54:07]: Representanten Simen Velle har tatt opp det forslaget han refererte til.

Monica Molvær (H) [10:54:26]: Mye av det som avgjør hvordan et barn får det på skolen, skjer tidligere enn vi kanskje tror – før karakterer, før fravær og før utfordringene har blitt så store at systemene reagerer. Det er i starten grunnlaget blir lagt, enten for mestring og læring eller for en skolehverdag som blir tyngre år for år. Alarmklokka burde ha ringt for lenge siden, og på skolen vet vi hva det betyr når klokka ringer: Det er et signal om at noe må skje nå.

Når stadig flere elever sliter med lesing, skriving og regning, må vi tørre å si det som det er: Skolen svikter altfor mange barn. Grunnleggende ferdigheter er starten på alt, og det må komme først.

For mange barn er det dessverre slik at når systemet først reagerer, har det allerede gått for langt. Da har følelsen av ikke å mestre blitt en del av hverdagen – dag etter

dag uten å oppleve mestring – og det er nesten umulig å reparere en ødelagt barndom senere i livet.

Derfor betyr det noe hvordan vi følger med på hvordan det faktisk går i skolen, og hvilke verktøy lærerne og skolene har for å fange opp elever som strever, tidlig. Når problemene oppdages for sent, er det ofte barna som betaler prisen, for grunnleggende ferdigheter handler ikke bare om ferdigheter isolert sett, det handler om leselyst, nysgjerrighet og om gleden ved å forstå, lære og mestre. Når et barn leser godt, åpner verden seg. Da begynner man å stille spørsmål, søke kunnskap selv og utvikle evnen til å lære videre – hele livet.

Derfor vil Høyre styrke lesing tydeligere og tidligere i skoleløpet. Vi vil gi kommunene reelle muskler til å satse på skolebibliotek og fysiske bøker, vi vil løfte skriving tydeligere som en grunnleggende ferdighet, og vi vil ha en reell handlingsplan for å styrke lesing og regning, ikke utsette nødvendige grep med enda en kommisjon.

Dette handler også om lærerne – om å satse på etter- og videreutdanning, ikke kutte i kompetanse, slik Arbeiderpartiet gjør med sine støttepartier. Det handler om å gi lærerne de riktige verktøyene i klasserommet – verktøy som faktisk fungerer.

Høyre prioriterer styrket kommuneøkonomi, et krafttak mot fravær, et realfagsløft, styrking av laget rundt eleven og satsing på videreutdanning av lærere. Dette er konkrete og målrettede grep for å løfte de grunnleggende ferdighetene og for å gi flere barn både mestring, leseglede og vekke nysgjerrigheten til en verden av muligheter.

Skolen kan ikke reparere alt i etterkant. Derfor må vi ta ansvar tidlig. Hvis vi mener alvor med at alle elever skal lykkes, må skolen tilbake til røttene og prioritere det aller viktigste først.

Jeg tar opp forslag nr. 2, fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre, og forslagene nr. 3–6, fra Høyre og Venstre.

Presidenten [10:57:05]: Representanten Monica Molvær har tatt opp de forslagene hun refererte til.

Sunniva Holmås Eidsvoll (SV) [10:57:26]: Grunnleggende ferdigheter – lesing, skriving og regning – og også digitale ferdigheter er veldig viktig. Det er mitt inntrykk at alle egentlig er enige om det, men så kappes vi noen ganger i skolepolitikken om å være mest for å styrke de grunnleggende ferdighetene og å foreslå flest mulig tiltak. Jeg vil gi ros til Venstre for å løfte en viktig debatt, men jeg synes også forslaget kanskje bærer litt preg av det å skulle fremme flest mulig forslag, for representantforslaget har intet mindre enn ti forslag. Det innebærer handlingsplan, strategi, kartleggingsprøver, ytterligere nasjonal prøve og opprettelse av et nytt sen-

ter, i tillegg til konkrete forslag som kanskje også egentlig hører mer hjemme i statsbudsjettet.

Grunnleggende ferdigheter er som sagt viktig, og det at Venstre løfter en debatt om det, er veldig bra, men en gjennomgang av alle punktene i forslaget viser at det stort sett er snakk om forslag som har intensjoner som enten allerede er i gang, følges opp eller er vurdert tidligere og forkastet av gode grunner. Forslaget om bibliotekstrategi hører også i stor grad innunder familie- og kulturkomiteens ansvarsområde. SV kommer derfor ikke til å stemme for noen av forslagene til Venstre i dag.

Jeg må bare legge til følgende: Jeg har allerede understreket at det er veldig viktig med de grunnleggende ferdighetene, men mitt inntrykk er allikevel at det legges veldig mye vekt på det i skolen i dag. Lesing, skriving og regning måles ved eksamen og standpunkt i ungdomsskolen og i videregående, i tillegg til nasjonale prøver i grunnskolen. Det er målbart, det kan tallfestes, vi kan følge utviklingen over tid. Det er en rekke ting som er veldig viktige i skolen, som ikke kan eller skal måles på prøve eller settes karakter på, f.eks. respekt for kulturelt mangfold, demokrati og likestilling, skaperglede, engasjement og utforskertrang, kritisk tenkning og etisk og miljøbevisst handling. Det er noen eksempler på viktig kunnskap elevene skal ta del i på skolen.

Forrige fredag hørte jeg på NRK Nyhetsmorgen at elever i barnehage og skole i Finland nå lærer seg å gjenkjenne falske nyheter, fordi det etter Russlands invasjon av Ukraina og Finlands innmelding i NATO har blitt mye mer falske nyheter og påvirkningskampanjer med ukjent avsender. Demokrati som styreform og fri presse er i tilbakegang i verden, og kunstig intelligens er på frammarsj. Det er et tankekors når vi diskuterer hva som er viktig i skolen, for den hverdagen, det arbeidslivet og den verdenssituasjonen skolen skal ruste barna våre til, er en helt annen enn den vi har i dag, og den vi hadde for ti år siden.

Grunnleggende ferdigheter er uansett viktige, og det vil de være i fremtiden også, men hva ferdighetene skal brukes til, er i stor utvikling. Framover bør vi også diskutere hva det skal ha å si for innholdet i skolen, og hvordan vi vurderer om skolen faktisk lykkes med sitt oppdrag.

Aleksander Øren Heen (Sp) [11:00:21]: Senterpartiet vil ha ein meir praktisk skule der me alle kan lukkast. Det betyr mindre skjerm, mindre stillesitjing og mindre teori, men forhåpentlegvis gjev det meir praktisk læring, meistring og trivsel. Som handverkar og arbeidsgjevar har ein vel erfart at det er få som har klart å lesa seg til å bli ein god snikkar, men eg trur veldig mange snikkarar har klart å bli gode i både matte og naturfag fordi ein bruker kunnskapen til praktisk arbeid. Det

er mange vegar fram til målet, til å tileigna seg kunnskap og det å kunna bruka kunnskap på ein fornuftig måte, som kan sikra både inntekt og framtid for den enkelte.

Forslagsstillarane har som mål å få meir læring, men me veit kva konsekvensane av ein teoritung skuledag er. Det blir ein skule der nokon lukkast, men altfor mange mistar både motivasjon og lærelyst. Ein ønskjer ei rekkje tiltak retta mot elevar i norsk skule, men ein viser òg til at ein skal ha fleire kartleggingsprøvar og meir teori tidleg i skuleløpet. Dette meiner me er feil medisin for elevane våre.

Evalueringa av seksårsreforma viser òg tydeleg at dei yngste elevane treng meir frileik og mindre stillesitting. Me vil ikkje ha eit testregime som møter seksåringar kort tid etter overgangen frå barnehage til skule. Kartleggingsprøvene på 1. trinn har vore kritiserte for å kartleggja ferdigheiter elevar fyrst skal ha etter 2. trinn. Me meiner at ressursane heller bør brukast til å styrkja laget rundt elevane, og til å gje lærarane betre tid til å følgja opp den enkelte.

Forslaget som blir fremja, vil binda opp ressursar og auka styringstrykket, utan at det nødvendigvis gjev meir læring for elevane. Me ønskjer ein skule der elevane får bruka hendene, samarbeida og læra gjennom praktiske aktivitetar. Eg er sikker på at det gjev meir motivasjon og meistring for fleire.

Senterpartiet deler engasjementet for læring, men me meiner vegen til betre resultat går gjennom meir praktisk og variert skule, ikkje meir testing og teori for dei yngste. Me kjem difor ikkje til å støtta nokon av forslaga som ligg føre i denne saka.

Hege Bae Nyholt (R) [11:02:54]: Det kan virke som om læring har vært på alles lepper denne vinteren. Det er skrevet spalte opp og ned og fram og tilbake – og vi er bekymret. Vi er bekymret for uro, for utenforskap, for vold og trusler, for matteferdigheter og leseferdigheter og for konsentrasjonen, og vi er bekymret med god grunn. Derfor vil jeg takke Venstre for å løfte diskusjonen om nettopp læring, og hvordan vi kan styrke elevenes grunnleggende ferdigheter. Det er en viktig debatt å ta i denne salen.

La det ikke være noen tvil: Jeg er også bekymret – og det bør man, som sagt, være. Altfor lenge har den norske skolen vært preget av pugging og testing. Vi har fått en teoretisk skole. Barna våre går to år lenger på skolen enn det jeg gjorde – og jeg skal ikke uttale meg om presidentens skolelengde.

Evaluering av seksårsreformen peker på at seksåringene har fått mindre frilek og mer bokstavlæring. Det som var ment som et mykt overgangsår da reformen ble innført, har blitt et ekstra skoleår. Særlig de yngste gutt-

ene, dvs. de som er født sent på året, taper på at leken har forsvunnet og blitt erstattet med mer stillesittende, såkalt skolske, aktiviteter. Den nødvendige frileken, der barn lærer og utvikler seg i samspill med jevnaldrende, gjerne med deltakelse og veiledning fra voksne ansatte, er det vanskelig å legge til rette for innenfor skolens rammer. Vi vet også at både lærere og elever savner leken.

Rødt ønsker å reversere seksårsreformen. Det er en pedagogisk «saying» at det noen må ha, har de fleste godt av. Det synes jeg egentlig godt oppsummerer barns behov for mer fritid og lek. Tidlig skolestart, mye stillesitting og teoretisk undervisning er ekstra vanskelig for de unge guttene, men alle barn har godt av mer lek, mer fritid og mer tid til å være barn. Derfor mener vi også det er riktig å avvike kartleggingsprøvene på 1. trinn i sin nåværende form og erstatte dem med mer treffsikre verktøy, sånn som lærere alltid har gjort. Dette er i tråd med de anbefalingene som kom fra kvalitetsutviklingsutvalget og evalueringen av seksårsreformen. Jeg viser også til statsrådets uttalelse, der det kom fram at prøvene på 1. trinn kartlegger det de egentlig skal kunne på 2. trinn.

Skolens primæroppgave er å drive undervisning og bidra til dannelse. Vi må sikre at elevene våre opplever støtte i alle ferdigheter og alle fag gjennom hele opplæringsløpet. Det sikrer vi gjennom god bemanning. Det trengs kvalifiserte lærere i alle landets klasserom, lærere som har tid og rom til å utføre jobben sin, og så trenger vi de andre yrkesgruppene inn i skolen, de som ofte omtales som laget rundt eleven. Dette er et arbeid som også må gjøres i samarbeid med partene i arbeidslivet.

Å styrke kommuneøkonomien er å styrke skolen. Det er å sikre at laget rundt eleven faktisk finnes. En god skole koster – å ikke satse på skole koster enda mer.

Guri Melby (V) [11:06:07]: Hovedgrunnen til at vi har fremmet dette forslaget, er de resultatene vi har sett i norsk skole over lengre tid, nemlig at elevene presterer stadig dårligere, både på nasjonale prøver og i internasjonale undersøkelser. Dette gjelder særlig i lesing og regning, som jo er ferdigheter vi måler. Vi har også en del ferdigheter vi ikke måler, og som vi egentlig ikke vet noe ting om, som skriving. I tillegg er vi i en situasjon der vi har økende uro og mer bruk av vold i klasserommet. Jeg tror vi gjør både oss selv og elevene en bjørnetjeneste hvis vi ikke ser dette i sammenheng.

Veldig mye frustrasjon og uro er også knyttet til elever som ikke opplever mestring i skolehverdagen. Så ved å bedre elevenes læring øker vi også trivselen, vi får mindre uro – og vi får elever som rett og slett har det bedre.

Jeg skal innrømme at en annen grunn til at vi leverer dette forslaget, er at jeg mener norsk skoledebatt i for stor grad er preget av lettvinde forslag og symbolske til-

tak som egentlig ikke fungerer. For vi vet ganske mye om hva som faktisk fungerer for å styrke skolen; vi har ganske mye forskning som forteller oss det. Det som er aller, aller viktigst, er lærernes kompetanse. Det er noe vi gjør noe med i dette forslaget, når vi satser på f.eks. lærerspesialister. Jeg ønsker meg lærere som er spesialister på lesing, skriving, regning og gjerne også annet i skolen, som kan være med på å videreutvikle læringsfellesskapet på en skole og sikre at elevene får god læring.

En annen grunn til at vi fremmer dette forslaget, er at vi synes f.eks. regjeringens leseløft, som har mange gode intensjoner, ikke egentlig kommer med reelle virkemidler som vil gjøre skolehverdagen bedre. Når man står på en pressekonferanse og sier at alle sammen nå skal ha lesekvart, et tiltak som de aller fleste benytter allerede, bortsett fra der det ikke fungerer, er det det motsatte av tillit til norske lærere, det er det motsatte av å satse på lærernes kompetanse. Det er detaljstyring av skolehverdagen.

Jeg må si at jeg også undrer meg litt over denne debatten. FrP går imot forslagene fordi det var for ullent. Vel, hva er ullent med å si at penger til fysiske lærebøker faktisk skal gå til fysiske lærebøker, at vi skal ha flere kompetente lærere, eller at vi skal kartlegge om elevene kan lese og skrive, eller ikke? Jeg forstår egentlig ikke helt den argumentasjonen og vil gjerne utfordre representanten Velle til å begrunne det litt bedre.

Senterpartiet begrunner det å gå imot dette med at det er for mye teori. Det er ingenting her som pålegger mer teori. Dette handler om grunnleggende ferdigheter, og det kan være akkurat like praktisk og lekbasert som all annen læring i skolen.

Jeg forstår heller ikke motstanden mot å behandle skriving på samme måte som vi behandler lesing, som en helt nødvendig grunnleggende ferdighet. For det første vet vi at skriving og lesing og utvikling av disse ferdighetene henger veldig tett sammen. Du blir ikke en bedre leser av å ikke kunne skrive, og motsatt. Da vi avskaffet de nasjonale skriveprøvene i 2016, sa vi egentlig fra oss muligheten til å kunne følge med på hvordan norske elever skriver. Og med ChatGPT dundrende inn i norske klasserom trenger vi dette verktøyet mer enn noensinne.

Jeg vil med det løfte Venstres forslag i saken – og jeg håper vi kan ha en litt bedre og kunnskapsbasert debatt om hvordan vi styrker grunnleggende ferdigheter i norsk skole.

Presidenten [11:09:19]: Representanten Guri Melby har tatt opp de forslagene hun refererte til.

Statsråd Kari Nessa Nordtun [11:09:35]: PISA-resultatene fra 2022, som kom kort tid etter at jeg overtok som kunnskapsminister, viste at de grunnleggende fer-

dighetene til elever i norsk skole ikke var gode nok. Siden da har regjeringen jobbet utrettelig med å snu utviklingen.

Utfordringene kan ikke møtes med enkelttiltak og planer alene. Det krever et langsiktig og helhetlig arbeid. Det er et ansvar Arbeiderparti-regjeringen har fått, og et ansvar vi tar. Vi har lansert en leselyststrategi og gjennomfører et leseløft for at barn og unge skal bli bedre til å lese. Det gjør vi ved å prioritere over 1 mrd. kr ekstra de fire neste årene til dette arbeidet. Da skal vi bl.a. sikre flere fysiske bøker i klasserommet og en forsterket leseopplæring. Vi styrker de nasjonale sentrene som på ulike måter hever kvaliteten på opplæringen på sine fagområder. Gjennom et nasjonalt program for praktisk læring skaper vi bedre sammenheng mellom teori og praksis. Vi utvikler nye læringsstøttende prøver og fleksible kartleggingsverktøy, i tråd med det vi varslet til Stortinget i forbindelse med Meld. St. 34 for 2023–2024, om mer praktisk læring, som skal gi lærerne bedre forutsetninger i arbeidet med å styrke elevenes grunnleggende ferdigheter. Vi har også innført et nytt system for kompetanse- og karriereutvikling, som skal bidra til å gi lærere og andre ansatte nødvendig kompetanseutvikling – for å nevne noe.

Grunnleggende ferdigheter står sentralt i læreplanverket. Det er et arbeid som gjøres gjennom hele opplæringsløpet og i alle fag. Å styrke elevenes grunnleggende ferdigheter handler derfor også om å styrke forutsetningene for lærernes arbeid i klasserommet og i profesjonsfellesskapene på skolene. Vi må prioritere tiltak som virker, og bruke ressursene der læring og utvikling skjer: i klasserommet.

Jeg er glad for engasjementet for å styrke elevenes grunnleggende ferdigheter. Samtidig registrerer jeg at flere av komiteens medlemmer mener forslagene som fremmes i representantforslaget, i liten grad vil tilføre noe nytt.

I 2026 er det avsatt 120 mill. kr i tilskudd til fysiske læremidler. Jeg vil, som nevnt i mitt skriftlige svar på representantenes forslag, vurdere å gjøre endringer i retningslinjene for tilskuddet til trykte lærebøker.

Arbeidet med å styrke elevenes grunnleggende ferdigheter fortsetter. Jeg forsikrer Stortinget om at regjeringen har store ambisjoner. Vi må våge å tenke nytt om hvordan vi skal utvikle norsk skole i fremtiden. Utviklingen av gode grunnleggende ferdigheter er viktig for å lykkes med skolens doble samfunnsoppdrag om både danning og utdanning.

Presidenten [11:12:23]: Det blir replikkordskifte.

Monica Molvær (H) [11:12:42]: Skal vi lykkes med å forbedre norsk skole, må vi vite hvordan det faktisk går med elevene. Uten kunnskap klarer vi ikke å styre. Der-

for er nasjonale prøver viktige. De gir oss innsikt i utvikling over tid, de gjør det mulig å lære av skoler som lykkes, og å følge opp der utfordringene er størst. Statsråden har bedt Utdanningsdirektoratet om å erstatte dagens nasjonale prøver med læringsstøttende prøver, og direktoratet har lagt fram flere scenarioer for veien videre. Det er verdt å merke seg at ett av disse scenarioene gjør det mulig å sammenlikne utviklingen mellom skoler og forske på hva slags tiltak som fungerer over tid. Velger man bort dette, risikerer man å styre skolepolitikken i blinde. Derfor er spørsmålet helt konkret: Kan statsråden bekrefte at hun vil be Utdanningsdirektoratet jobbe videre med scenario a, eller vil hun fjerne den systematiske kunnskapen vi i dag har om elevene i norsk skole?

Statsråd Kari Nessa Nordtun [11:13:36]: Jeg har ikke konkludert i det spørsmålet, så derfor kan jeg ikke svare på det på nåværende tidspunkt.

Monica Molvær (H) [11:13:45]: Det er ganske urovekkende at Arbeiderpartiet fortsatt ikke vil være tydelig på om man skal ha et verktøy i skolen som gjør at det blir mulig å følge elevenes utvikling, sette inn de riktige tiltakene og lære av det som faktisk fungerer. Dette står i sterk kontrast til det statsråden selv sa i spørretimen i november, da hun forsikret Stortinget om at hun skulle følge utviklingen til de 60 000 elevene som startet i 1. klasse i høst, og få vite hvordan det går med bl.a. leseferdighetene deres gjennom skoleløpet. Det burde være et minimum for en kunnskapsminister å ville vite hvordan det faktisk går i skolen. Derfor spør jeg: Mener statsråden fortsatt at vi fortsatt skal ha verktøy som gjør det mulig å følge elevenes utvikling i lesing og regning på hver enkelt skole, eller mener hun at vi ikke skal ha det?

Statsråd Kari Nessa Nordtun [11:14:29]: Bare for å være helt klar overfor Stortinget: Vi skal selvsagt ha gode verktøy som gjør at lærerne får den informasjonen de trenger for å kunne gi elevene god nok undervisning og tilrettelagt undervisning, slik at de kan jobbe med det de trenger å jobbe videre med for å bli bedre. Det er det aller viktigste vi gjør. Spørsmålet er hvordan vi skal gjøre det. Det er helt åpenbart at de nasjonale prøvene og kartleggingsprøvene vi har hatt fram til i dag, ikke fungerer etter hensikten. Det er bare å se på resultatene: Nedgangen begynte i 2015. Derfor må vi ta grep, og derfor lytter vi til innspill fra faglig hold, bl.a. kvalitetsutviklingsutvalget, som er tydelig på at vi må gjøre endringer i vurderingssystemet vårt.

Sunniva Holmås Eidsvoll (SV) [11:15:27]: Et av forslagene fra Venstre innebærer å etablere et senter for kvalitetssikring av digitale læremidler i skolen. Det er

åpenbart mange utfordringer med kvaliteten på digitale læremidler i skolen, men det finnes allerede elleve ulike nasjonale senter for fag og områder i opplæringen. Det er ikke åpenbart at et nytt senter er den riktige måten å sikre kvalitet i læremidlene på. Jeg skulle gjerne hørt litt mer om hva statsråden mener er fornuftige grep for i større grad enn i dag å støtte skoler og skoleeiere i å vurdere kvaliteten på digitale læremidler.

Statsråd Kari Nessa Nordtun [11:15:59]: Takk for et veldig godt spørsmål.

Da vi kom i regjering, var dette fullstendig uregulert. Det var «cowboyvirksomhetsaktig». Det var ingen regelverk og ingen rammer når det gjaldt hvordan man skulle anskaffe disse digitale læremidlene, kvaliteten på dem og ressursene det krevde.

Det vi har sett, er at det er vanskelig for alle kommuner å ha tilstrekkelig kompetanse til å overholde dette på en god måte. Derfor har departementet gitt direktoratet i oppdrag å etablere felles støttetjenester for personvern, informasjonstrygghet og universell utforming i digitale læremidler, læringsressurser og plattformer. Ikke minst er også støttetjenestene utrolig viktige for å hjelpe skoleeiere med å håndtere de utfordringene de har med å etterleve regelverket på en god måte.

Jeg vil også trekke fram at Utdanningsdirektoratet og Sikt allerede har lansert en læremiddelkatalog som gir oversikt over digitale læremidler. Vi er likevel på ingen måte ferdig.

Guri Melby (V) [11:17:14]: Jeg forstår at departementet nå er midt inne i et arbeid med kvalitetsvurderingssystemet, altså nasjonale prøver. Jeg oppfatter at det er mye man ikke har konkludert på, men at statsråden har uttrykt seg positivt til læringsstøttende prøver. Venstre er også positiv til det. Derfor har vi i dette representantforslaget fremmet forslag om at vi, i tillegg til de læringsstøttende prøvene vi allerede har, for ferdigheter vi allerede tester, bør ha det samme når det gjelder skriving. Dette er det mange gode grunner til. For det første henger skriving og lesing veldig tett sammen. Skriving er egentlig det området hvor man kan se om man har leseferdigheter eller ikke. Særlig i dag, når kunstig intelligens inntar klasserommet, noe som gjør lærernes vurderingssituasjon veldig vanskelig, og som gjør at vi trenger et fellesskap med hensyn til hva slags kompetanse vi skal kreve av elevene, bør vi, samtidig som det nå foregår et arbeid med nasjonale prøver, også vurdere å ta inn nasjonale skriveprøver. Derfor har vi fremmet dette forslaget. Jeg ønsker at statsråden kan si litt mer om hvorfor man ikke ønsker å støtte det nå.

Statsråd Kari Nessa Nordtun [11:18:18]: Jeg mener, i likhet med representanten Melby, at det er svært vik-

tig at elevene våre lærer å skrive godt. Det henger, som representanten sa, også sammen med det å utvikle gode leseferdigheter. Særlig sett i lys av den teknologiske utviklingen og mye bruk av digitale verktøy er jeg bekymret for utviklingen av elevenes skriveferdigheter. Derfor jobber vi med tiltak for å begrense bruken av skjerm og digitale verktøy og gi økt tilgang på fysisk materiell.

Skrivesenteret har fått en økt grunnbevilgning, og de har fått i oppdrag å styrke kvaliteten på skriveopplæringen slik at skolene får økt kunnskap om det å utvikle skrivning som grunnleggende ferdighet i alle fag. Det er viktig.

I tillegg til det representanten peker på, har Utdanningsdirektoratet fått i oppdrag å utvikle nye nasjonale prøver, men i lesing, matematikk og engelsk. Vi mener at vi nå ikke kan pålegge skolene nye tester og pålegge dem å teste alt som er viktig i skolen. Forsøkene vi har hatt med nasjonale skriveprøver, taler også imot å sette i gang tiltak nå.

Guri Melby (V) [11:19:24]: Statsråden viser til Skrivesenteret. De har kommet med en ganske tydelig høringsuttalelse som gir støtte til forslaget vårt om nasjonale prøver i skrivning. Jeg har lyst å understreke noe: Dette er ment å være utvalgsprøver. Det skal ikke ha en så stor bredde at man skal teste alle elever. Poenget med denne typen prøver er for det første at man får informasjon om norske elevers ferdighetsnivå, og for det andre at man utvikler verktøy som gjør at lærere kan ta dem i bruk selv i sitt eget klasserom, når de har behov for det. Så dette er ikke noe stort som vi vil tre nedover norsk skole, men det er et helt nødvendig verktøy.

Da de nasjonale prøvene ble avskaffet – ironisk nok av en Høyre-statsråd – tror jeg Arbeiderpartiet faktisk var imot det, fordi man mente at det var viktig å måle elevenes skriveferdigheter. Hvis man reiser rundt på norske universiteter i dag, er noe av det første både rektorer og professorer sier, at elevene ikke er studieforbedret. De kan ikke skrive akademiske tekster. Vi vet at norske elevers skriveferdigheter er på vei nedover, men vi har ikke konkret informasjon, og vi har heller ikke verktøyene som skal til. Dette er også det mest effektive vi kan gjøre for å styrke læring. Vil statsråden revurdere sin posisjon?

Statsråd Kari Nessa Nordtun [11:20:25]: Jeg jobber kunnskapsbasert, og jeg registrerer, i likhet med representanten, at det kommer signaler om at de studentene som kommer inn på universiteter og høyskoler, ikke er klare for akademisk arbeid. Derfor er vi nødt til å ta grep for det i både grunnskolen og videregående opplæring. Spørsmålet er om det er andre grep vi kan ta enn å pålegge enda mer testing og ha mer arbeid knyt-

tet til det. Det er jo ikke gratis, og vi må prioritere midlene våre på best mulig måte framover.

Presidenten [11:20:57]: Replikordskiftet er avsluttet.

De talere som heretter får ordet, har også en taletid på inntil 3 minutter.

Vebjørn Gorseth (A) [11:21:15]: Bakgrunnen for denne saken er for så vidt alvorlig. PISA-resultatene fra 2022, etter åtte år med høyreskolen, viste at for mange elever ikke fikk de grunnleggende ferdighetene de trenger i lesing, skrivning og regning. Det var et tydelig varsku om at det man hadde gjort, ikke hadde fungert. Flere timer og mer rapportering hadde ikke løst problemene.

Det er også viktig å si at denne regjeringen har tatt det varskuet på alvor, og vi har fulgt opp med handling. Jeg opplever også at det er andre partier i denne salen som har gått bort fra deler av den politikken som har ført oss hit. Til dem vil jeg si velkommen etter. Til de partiene som fortsatt mangler den utviklingen, gleder jeg meg til på et senere tidspunkt å si velkommen etter.

Regjeringen og statsråden har gjennom de siste fire årene tatt betydelige grep for å løfte de grunnleggende ferdighetene hos norske elever. Vi er ikke i mål. Det tar tid å snu en stillesittende skole med altfor mye skjerm, og arbeidet fortsetter. Vi har lansert en nasjonal leselestestrategi og følger nå opp med et omfattende leseopplæringsprogram der det skal settes av over 1 mrd. kr de neste fire årene. Det betyr flere fysiske lærebøker i klasserommene, bedre leseopplæring og bedre støtte til skolene. Vi har etablert et nasjonalt program for mer praktisk læring, for vi vet at motivasjon, læring og mestring henger tett sammen. Elever lærer bedre når teori og praksis kobles sammen, og når skolen oppleves som relevant.

Et gjennomgående trekk i regjeringens politikk er også tillit til profesjonen. Det er lærerne som hver dag står i klasserommene og gjør jobben. Vår oppgave som nasjonale myndigheter er å gi dem gode rammer, relevant kompetanseutvikling og verktøyene de trenger.

Jeg vil også si at engasjementet for elevenes grunnleggende ferdigheter er både nødvendig og riktig. Samtidig deler jeg oppfatningen til flere representanter her om at det som etterlyses i representantforslaget, allerede er godt i gang eller allerede gjennomført av regjeringen. Arbeidet med å styrke norsk skole er ikke ferdig, men regjeringens retning er tydelig, og ambisjonene er åpenbart høye. Det å investere i grunnleggende ferdigheter er å investere i framtiden, det er å investere i fellesskapet, i demokratiet og i mulighetene til hver enkelt elev, og det er et ansvar regjeringen tar.

Simen Velle (FrP) [11:24:03]: Jeg ble av representanten Melby fra denne talerstolen utfordret til å svare

på bl.a. hvorfor vi ikke ønsker å sørge for at tilskuddene som skal gå til innkjøp av fysiske læremidler, faktisk går til innkjøp av fysiske læremidler, og også når det gjelder forslaget om at kartleggingsprøver fra 1. trinn skal gjennomføres og være tilgjengelige. Jeg gjorde Stortinget oppmerksom på at vi kommer til å stemme for begge de to forslagene. Så jeg mener ikke at de to forslagene er spesielt ulne, men jeg mener at f.eks. forslaget om enda en ny handlingsplan er ganske ullent. Fremskrittspartiet mener at enda et nasjonalt senter kan være ganske ullent. Jeg mener derfor at jeg har mine ord i behold. La meg likevel være klinkende klar på at Fremskrittspartiet selvfølgelig ønsker å legge til rette for både kartleggingsprøver fra 1. trinn og å sørge for at kommunene ikke stikker unna penger på andre måter i budsjettet for å utnytte innkjøpsordningen til fysiske læremidler.

Guri Melby (V) [11:25:18]: Jeg måtte be om ordet da representanten Gorseth holdt innlegget sitt og prøvde å tegne et slags bilde av at det gjennom åtte år var skapt en stillesittende høyreskole der resultatene gikk ned, men at nå var det liksom endring – nå hadde Arbeiderpartiet gjort vei i vellinga. Vel, de siste nasjonale prøvene fra høsten 2025, som tar for seg elever som kun har gått i Arbeiderparti-skolen, viste også fallende ferdigheter. Jeg tenker at jeg ikke skal legge skylden for det på verken Kari Nessa Nordtun eller Arbeiderpartiet som helhet; det er nok en del større samfunnstendenser som gjør seg gjeldende, og som er grunnen til de resultatene.

Jeg tror det er best at vi i denne sal heller ser framover og ser på hva vi kan gjøre. Da må jeg si at jeg stusser litt når litt av hovedbegrunnelsen fra Arbeiderpartiet for ikke å gå inn for en del av forslagene våre, er å si at alt dette er i gang, og alt dette gjør vi allerede. Vel, hvorfor går da ferdighetene ned? Hvorfor blir elevene dårligere til å lese, og hvorfor vet vi egentlig ingenting om skriveferdighetene deres? Da må det være sånn at en del av det vi gjør, ikke fungerer. Kanskje det er på tide å gjøre litt andre ting?

Jeg kan gå med på at det er noen av disse forslagene som toucher borti prosesser som allerede er i gang, og jeg er veldig glad for at man nå ser på hvordan man kan sikre både kvalitet på digitale læremidler og innkjøpskompetansen. Det tror jeg er prosesser som er ganske godt i gang, så de forslagene er heller ikke like viktige for oss akkurat nå. Samtidig, det som er helt reelle forslag her, er det som handler om lærernes kompetanse gjennom lærerspesialistordningen, det som handler om å ta skriving med inn i de ferdighetene som vi faktisk sikrer oss kunnskap om, og det som handler om å beholde kartleggingsprøver på 1. trinn – noe bl.a. Landslaget for norskundervisning er veldig opptatt av at er viktig.

Hvordan skal lærere som ser at de har elever som sliter med lesing, kunne gå til rektoren sin og si at de tren-

ger ekstra ressurser, for de har mange elever som sliter med dette? Hvordan skal foreldre som har en mistanke om at elevene ikke kan det de egentlig burde kunne når de er på 1. eller 2. trinn, kunne gå til skolen sin og si at ungen deres trenger intensivopplæring i lesing – slik loven faktisk gir dem rett til? Vi er jo nødt til å ha kunnskap om hva elevene kan og ikke kan, for å kunne sette inn de rette tiltakene.

Jeg kan forstå at det kanskje høres mer konkret og handlekraftig ut å si at nå skal elevene ha et kvarters lesing hver dag, enn å si at nå skal vi faktisk styrke lærernes kompetanse. Likevel: Det vi vet fungerer, er å styrke lærernes kompetanse, ikke å detaljstyre at alle skal bruke akkurat den samme metoden for leseundervisning – noe mange allerede gjør, og de lærerne som ikke gjør det, har mest sannsynlig en veldig god begrunnelse for det.

Vi fremmer i dag en lang rekke kunnskapsbaserte forslag som er basert på innspill fra både forskere og folk i sektoren, og jeg synes det er synd at denne salen ikke vil stemme for flere av dem.

Presidenten [11:28:11]: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 5.

Sakene nr. 6 og 7 behandles under ett.

Sak nr. 6 [11:28:21]

Innstilling fra finanskomiteen om samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 70/2025 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/2034 og forordning (EU) 2019/2033 (Innst. 60 S (2025–2026), jf. Prop. 156 LS (2024–2025))

Sak nr. 7 [11:28:43]

Innstilling fra finanskomiteen om Endringer i verdipapirhandelloven mv. (kapitalkrav for verdipapirforetak) (Innst. 59 L (2025–2026), jf. Prop. 156 LS (2024–2025))

Presidenten [11:28:57]: Etter ønske fra finanskomiteen vil presidenten ordne debatten slik: 3 minutter til hver partigruppe og 3 minutter til medlemmer av regjeringen.

Videre vil det – innenfor den fordelte taletid – bli gitt anledning til replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av regjeringen, og de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får også en taletid på inntil 3 minutter.

Henrik Asheim (H) [11:29:25] (ordfører for sakene): La meg begynne med å takke komiteen for godt samarbeid i denne saken.

EU vedtok i 2019 nye regler for hvordan verdipapirforetak, dvs. selskaper som driver med investeringer, analyse, rådgivning og handel i finansielle instrumenter, skal ha kapital og likviditet for å sikre trygg drift. Proposisjonen innebærer at Norge innfører et nytt EU-regelverk. Reglene er fullharmonisert, som betyr at Norge er forpliktet til å gjennomføre dem slik de kommer fra EU, i henhold til EØS-avtalen.

De nye reglene bestemmer hvor mye kapital og likvide midler verdipapirforetak må ha, og hvordan de skal vurderes og følges opp. I dag er finansforetakene underlagt de samme strenge kravene som bankene, mens dette nye regelverket er bedre tilpasset finanssektorens egenart. Derfor deles også foretakene opp i tre kategorier etter størrelse, for å sikre en mest mulig riktig regulering, som dermed er mer treffsikker og bedre tilpasset risikoen i bransjen.

Finanssektoren støtter i stor grad regelverket. Det er derimot verdt å merke seg at regjeringen har brukt svært lang tid på å fremme denne saken. Regelverket ble vedtatt i EU i 2019 og ble sendt på høring her hjemme i 2021. Allikevel har ikke regjeringen kommet til Stortinget med denne proposisjonen før nå. Fire til fem år er unormalt lenge for en EØS-sak som Norge ikke kan påvirke. Det skaper usikkerhet for norske selskaper som konkurrerer i et europeisk marked hvor regelverket for lengst er innført.

Det er et bredt flertall som stiller seg bak innstillingen om å innføre reglene i Norge, men SV og Rødt har andre forslag og stemmer dermed mot innstillingen.

Ingrid Fiskaa hadde her teke over presidentplassen.

Mímir Kristjánsson (R) [11:31:24]: Først må jeg bare beklage at jeg satte meg på feil stol i dag og dermed tegnet Geir Pollestad til debatten. Han skulle ikke ha ordet i denne saken. Nå er det iallfall jeg som er her.

Som sagt er Rødt og SV mot denne endringen. Vi er helt enig i at dagens regelverk ikke er godt nok tilpasset verdipapirforetak, og at det må gjøres endringer, men vi er skeptiske til at disse reglene ikke innebærer å sette det som på godt norsk kan kalles et bonustak, for finansbransjen. Tidligere har man hatt det, og nå går man altså bort fra det. Bonustaket er positivt fordi det legger lokk på økonomiske forskjeller og fjerner insentiver for risikotaking. Dette handler ikke bare om størrelsen på bonusene, det handler også om innretningen av dem og i hvilken grad de premierer risikoatferd – altså sammenhengene mellom de variable størrelsene og hvordan de utbetales.

EU-direktivet som kommer nå, er for dårlig på dette. Det åpner for en større risikotaking enn nødvendig. Dette mente også Finanstilsynet opprinnelig. De anbefalte

at man skulle bruke det nasjonale handlingsrommet for å videreføre regler vi hadde fra før. Så har de snudd, og de begrunner den snuoperasjonen med behovet for å fremme effektivitet og konkurranse.

For vår del ser det ut som om det er en snuoperasjon som kom etter påtrykk fra bransjen, og vi mener at hensynet til finansiell stabilitet, trygghet og å begrense økende forskjeller er viktigere enn full gass på effektivitet og konkurranse i finansbransjen.

Sånn vi ser det, har Norge i denne saken latt være å bruke et nasjonalt handlingsrom som helt tydelig er der, for å kunne begrense både økte forskjeller og risikotaking i finansbransjen. Det skulle både vi og SV ønske oss, og derfor kommer vi til å stemme mot dette forslaget i dag.

Statsråd Jens Stoltenberg [11:33:44]: Først vil jeg takke komiteen for arbeidet med innstillingen.

Kapitalmarkedet er viktig som finansieringskilde for næringslivet. Regjeringen arbeider for en regulering av dette markedet som fremmer finansiell stabilitet, og som bidrar til velfungerende tilgang til internasjonale finansmarkeder. EØS-avtalen innebærer at det norske og det europeiske kapitalmarkedet er tett integrert, med betydelig kapitalflyt på tvers av landegrensene.

I proposisjonen foreslår regjeringen å gjennomføre verdipapirforetaksdirektivet og -forordningen i norsk rett. De to rettsaktene fastsetter et nytt kapitalkravregelverk for verdipapirforetak. Verdipapirforetak har fram til i dag vært underlagt det samme kapitalkravregelverket som banker, som er basert på EUs regelverk. Formålet med det nye regelverket er å gi regler som er mer tilpasset de risikoene verdipapirforetak står overfor. Dette skal sikre mer effektivt tilsyn og mer effektiv risikostyring og samtidig fremme stabilitet og investorbeskyttelse. Verdipapirforetaksdirektivet og -forordningen regulerer langt på vei de samme temaene som kapitalkravregelverket for banker. Dette omfatter krav til kapital, likviditet, virksomhetsstyring, godtgjørelse, offentliggjøring, rapportering og tilsynsvirksomhet. Endringene forventes i de fleste tilfeller å føre til noe lavere kapitalkrav for verdipapirforetak enn etter gjeldende bankregelverk.

Regjeringen mener det ikke er behov for strengere nasjonale regler om variabel godtgjørelse enn det som kreves av verdipapirforetaksdirektivet. For det første er norske verdipapirforetak små i europeisk sammenheng, og de driver hovedsakelig virksomhet som rådgivning, megling og emisjonsplasseringer, uten å stille fullt tegningsgaranti. For det andre gjelder det generelle regler om godtgjørelsesordninger på verdipapiriområdet som bidrar til å ivareta målet om ansvarlig risikostyring og investorbeskyttelse. Dessuten vil et absolutt bonus-

tak gi mindre fleksibilitet i perioder med økonomisk nedgang.

Regjeringens vurdering er i tråd med Finanstilsynets forslag. Finanstilsynet hadde opprinnelig foreslått å videreføre de gjeldende reglene om bonustak for verdipapirforetak, men i lys av endringer i EUs bonusreguleringer justerte også Finanstilsynet sin vurdering i etterkant av høringen. Jeg er derfor glad for at Stortinget gir sin tilslutning til å gjennomføre dette i norsk lov.

Presidenten [11:36:36]: Fleire har ikkje bedt om ordet til sakene nr. 6 og 7.

Sakene nr. 8 og 9 blir behandla under eitt.

Sak nr. 8 [11:36:47]

Innstilling fra finanskomiteen om samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 118/2025 av 8. mai 2025 om innlemmelse i EØS-avtalen av forordning (EU) 2023/606 (ELTIF 2) (Innst. 64 S (2025–2026), jf. Prop. 157 LS (2024–2025))

Sak nr. 9 [11:37:11]

Innstilling fra finanskomiteen om Endringer i AIF-loven (Innst. 63 L (2025–2026), jf. Prop. 157 LS (2024–2025))

Presidenten [11:37:23]: Ingen har bedt om ordet. Sakene nr. 10 og 11 blir behandla under eitt.

Sak nr. 10 [11:37:53]

Innstilling fra finanskomiteen om samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 30/2024 om innlemmelse i EØS-avtalen av forordning (EU) 2020/1503 (Innst. 62 S (2025–2026), jf. Prop. 167 LS (2024–2025))

Sak nr. 11 [11:38:14]

Innstilling fra finanskomiteen om Lov om folkefinansiering av næringsvirksomhet (folkefinansieringsloven) (Innst. 61 L (2025–2026), jf. Prop. 167 LS (2024–2025))

Presidenten [11:38:36]: Ingen har bedt om ordet. Det blir ringt til votering.

Votering

Presidenten [11:51:35]: Stortinget går då til votering og startar med dei resterande sakene frå Stortingets møte torsdag den 8. januar, dagsorden nr. 35.

Votering i sak nr. 2, debattert 8. januar 2026

Innstilling fra transport- og kommunikasjonskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Guri Melby, Abid Raja og Marit Veia om å tillate kommunene å regulere bruk av elektriske sparkesykler på fortau (Innst. 73 S (2025–2026), jf. Dokument 8:20 S (2025–2026))

Presidenten: Under debatten har Kamzy Gunaratnam sett fram tre forslag på vegner av Arbeidarpartiet, Senterpartiet, Raudt og Miljøpartiet Dei Grøne.

Det blir votert over forslaga nr. 1–3, frå Arbeidarpartiet, Senterpartiet, Raudt og Miljøpartiet Dei Grøne.

Forslag nr. 1 lyder:

«Stortinget ber regjeringen gi kommunene tydelig hjemmel til å kunne innføre skilte forbud mot kjøring med elsparkesykkel på fortau for å ivareta fotgjengernes sikkerhet.»

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber regjeringen følge opp evalueringen av lov om utleie av små elektriske kjøretøy på offentlig grunn og vurdere å gi kommunene adgang til å kreve betaling fra operatører for bruk av offentlig areal (gategrunnsleie).»

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber regjeringen vurdere en høyere aldersgrense for bruk av elsparkesykler, for eksempel en økning til 15 år.»

Sosialistisk Venstreparti, Kristeleg Folkeparti og Venstre har varsla støtte til forslaga.

Votering:

Forslaga frå Arbeidarpartiet, Senterpartiet, Raudt og Miljøpartiet Dei Grøne blei vedtekne med 58 mot 41 røyster.

(Voteringsutskrift kl. 11.52.17)

Komiteen hadde tilrådd Stortinget å gjera følgjande

vedtak:

I

Stortinget ber regjeringen vurdere ytterligere tiltak for å heve kompetansen til brukere av elsparkesykler.

II

Stortinget ber regjeringen vurdere hvordan håndhevingen av gjeldende regelverk for elsparkesykler kan styrkes.

Votering:

Tilrådinga frå komiteen blei samrøystes vedteken.

Videre var innstilt:

III

Stortinget ber regjeringen tydeliggjøre kommunenes handlingsrom til å ivareta fotgjengernes sikkerhet innenfor gjeldende lovverk.

Presidenten: Bak tilrådinga står Framstegspartiet og Høgre. Kristeleg Folkeparti og Venstre har varsla støtte til tilrådinga.

Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet, Raudt og Miljøpartiet Dei Grøne har varsla at dei vil røysta imot.

V o t e r i n g :

Tilrådinga frå komiteen blei med 52 mot 46 røyster ikkje vedteken.

(Voteringsutskrift kl. 11.52.54)

Votering i sak nr. 3, debattert 8. januar 2026

Innstilling fra transport- og kommunikasjonskomiteen om Representantforslag frå stortingsrepresentantane Trond Helleland, Anna Mølberg, Mahmoud Farahmand og Anne Kristine Linnestad om å bevare Flytoget (Innst. 74 S (2025–2026), jf. Dokument 8:21 S (2025–2026))

Presidenten: Under debatten er det sett fram åtte forslag. Det er

- forslaga nr. 1–4, frå Mats Henriksen på vegner av Framstegspartiet
- forslag nr. 5, frå Trond Helleland på vegner av Høgre og Raudt
- forslag nr. 6, frå Trond Helleland på vegner av Høgre
- forslag nr. 7, frå Remi Sølvberg på vegner av Raudt og Miljøpartiet Dei Grøne
- forslag nr. 8, frå Oda Indgaard på vegner av Miljøpartiet Dei Grøne

Det blir fyrst votert over forslag nr. 8, frå Miljøpartiet Dei Grøne. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen vurdere å redusere antall avganger med Flytoget på strekningen Oslo S–Drammen, med sikte på økt pendlerkapasitet, innen neste rutejustering i desember 2026 (R27).»

V o t e r i n g :

Forslaget frå Miljøpartiet Dei Grøne blei med 95 mot 5 røyster ikkje vedteke.

(Voteringsutskrift kl. 11.53.38)

Presidenten: Det blir votert over forslag nr. 7, frå Raudt og Miljøpartiet Dei Grøne. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen, i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2026, rapportere på

hvordan Flytoget skal innlemmes i det integrerte togtilbudet på Østlandet, med mulighet for på- og avstigning for alle passasjerer mellom Drammen og Lillestrøm.»

Sosialistisk Venstreparti og Venstre har varsla støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget frå Raudt og Miljøpartiet Dei Grøne blei med 85 mot 16 røyster ikkje vedteke.

(Voteringsutskrift kl. 11.53.58)

Presidenten: Det blir votert over forslag nr. 6, frå Høgre. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringa vidareføre tilbringartenesta til Oslo lufthamn også etter 2028.»

Kristeleg Folkeparti har varsla støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget frå Høgre blei med 83 mot 17 røyster ikkje vedteke.

(Voteringsutskrift kl. 11.54.18)

Presidenten: Det blir votert over forslag nr. 5, frå Høgre og Raudt. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringa leggje til rette for at Flytoget kan tillate på- og avstiging for passasjerar på strekninga Drammen–Oslo S/Oslo S–Drammen.»

Sosialistisk Venstreparti, Kristeleg Folkeparti og Venstre har varsla støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget frå Høgre og Raudt blei med 71 mot 28 røyster ikkje vedteke.

(Voteringsutskrift kl. 11.54.38)

Presidenten: Det blir votert over forslaga nr. 1, 3 og 4, frå Framstegspartiet.

Forslag nr. 1 lyder:

«Stortinget ber regjeringen straks starte en prosess for anskaffelse av toetasjes tog til regiontogstrekningene.»

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber regjeringen videreføre tilbringertjenesten til hovedflyplassen også etter 2028 og ber om at denne tas ut av trafikkavtalen for Østlandet.»

Forslag nr. 4 lyder:

«Stortinget ber regjeringen vurdere takstreduksjon for flytogtilbudet som bringer prisen ned mot nivået for regiontog.»

Votering:

Forslaga frå Framstegspartiet blei med 72 mot 29 røyster ikkje vedtekne.

(Voteringsutskrift kl. 11.54.58)

Presidenten: Det blir votert over forslag nr. 2, frå Framstegspartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringa sørge for at vedlikeholdsetterslepet på eksisterende togmateriell hentes inn.»

Venstre har varsla støtte til forslaget.

Votering:

Forslaget frå Framstegspartiet blei med 66 mot 35 røyster ikkje vedteke.

(Voteringsutskrift kl. 11.55.16)

Komiteen hadde tilrådd Stortinget å gjera følgjande

vedtak:

Stortinget ber regjeringa behalde Flytoget som eit eige, sjølvstendig selskap.

Presidenten: Bak tilrådinga står Framstegspartiet og Høgre. Kristeleg Folkeparti og Venstre har varsla støtte til tilrådinga.

Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet, Raudt og Miljøpartiet Dei Grøne har varsla at dei vil røysta imot.

Votering:

Tilrådinga frå komiteen blei med 53 mot 48 røyster ikkje vedteken.

(Voteringsutskrift kl. 11.55.49)

Votering i sak nr. 4, debattert 8. januar 2026

Innstilling fra transport- og kommunikasjonskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Bård Hoksrud, Dagfinn Henrik Olsen, Frank Edvard Sve, May Helen Hetland Ervik, Mats Henriksen, Alf Erik Andersen, Marius Arion Nilsen, Stian Storbukås og Kristoffer Sivertsen om å redusere bompengebelastningen på E39 Mandal–Kristiansand (Innst. 76 S (2025–2026), jf. Dokument 8:22 S (2025–2026))

Presidenten: Under debatten er det sett fram seks forslag. Det er

- forslaga nr. 1, 5 og 6, frå Bård Hoksrud på vegner av Framstegspartiet
- forslag nr. 2, frå Anne Kristine Linnestad på vegner av Høgre

– forslag nr. 3, frå Geir Inge Lien på vegner av Senterpartiet og Raudt

– forslag nr. 4, frå Oda Indgaard på vegner av Miljøpartiet Dei Grøne

Forslag nr. 6, frå Framstegspartiet, blei under debatten endra og lyder nå:

«Stortinget ber regjeringa om at det gjennomføres en prøveperiode på 12 måneder med halvert bompengetakst på strekningen E 39 Mandal–Kristiansand med oppstart fra 1. august 2026. Proveperioden skal være med på å kartlegge endringer i kjøremønster mellom gammel og ny E 39.»

Det blir votert over forslag nr. 4, frå Miljøpartiet Dei Grøne. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringa vurdere alternative tiltak til reduserte bompenger på E39 Mandal–Kristiansand med sikte på redusert trafikkbelastning på sidevei fv. 439 (Kristiansandsveien), inkludert hastighetsreduksjon jf. Vista Analyse-rapport 2024/19.»

Votering:

Forslaget frå Miljøpartiet Dei Grøne blei med 96 mot 5 røyster ikkje vedteke.

(Voteringsutskrift kl. 11.56.59)

Presidenten: Det blir votert over forslag nr. 3, frå Senterpartiet og Raudt. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringa åpne for 30 års innkrevningstid på bompengeprojekter der det vurderes at dette kan gi høyere trafikkgrunnlag, og der det er lokalpolitisk tilslutning til dette.»

Kristeleg Folkeparti og Venstre har varsla støtte til forslaget.

Votering:

Forslaget frå Senterpartiet og Raudt blei med 86 mot 15 røyster ikkje vedteke.

(Voteringsutskrift kl. 11.57.18)

Presidenten: Det blir votert over forslag nr. 5, frå Framstegspartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringa sørge for en halvering av bompengetakstene på strekningen E39 Mandal–Kristiansand årlig i perioden 1. desember til 31. mars av beredskapshensyn i vintersesongen.»

Votering:

Forslaget frå Framstegspartiet blei med 72 mot 29 røyster ikkje vedteke.

(Voteringsutskrift kl. 11.57.36)

Presidenten: Det blir votert over forslag nr. 1, frå Framstegspartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen gjennomgå bompengepoepplet for E39 Mandal–Kristiansand med bakgrunn i de endringer som er gjennomført for rv. 13 Ryfast, og snarest komme tilbake til Stortinget med forslag som vil redusere bompengebelastningen i veiprojektet.»

Senterpartiet har varsla støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget frå Framstegspartiet blei med 65 mot 36 røyster ikkje vedteke.

(Voteringsutskrift kl. 11.57.55)

Presidenten: Det blir votert over forslag nr. 2, frå Høgre. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget så raskt som mulig, senest i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett våren 2026, med forslag til forlenget nedbetalingstid av lånene på prosjektet E39 Mandal–Kristiansand, slik at bompengebelastningen for privatbiler og nytte-transport på strekningen går ned.»

Kristeleg Folkeparti og Senterpartiet har varsla støtte til forslaget.

Framstegspartiet har varsla subsidiær støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget frå Høgre blei vedteke med 53 mot 48 røyster.

(Voteringsutskrift kl. 11.58.20)

Presidenten: Det blir votert over forslag nr. 6, frå Framstegspartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen om at det gjennomføres en prøveperiode på 12 måneder med halvert bompengetakst på strekningen E39 Mandal–Kristiansand med oppstart fra 1. april 2026. Proveperioden skal være med på å kartlegge endringer i kjøremønster mellom gammel og ny E39.»

Høgre og Kristeleg Folkeparti har varsla støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget frå Framstegspartiet – med den nemnde rettinga – blei med 54 mot 47 røyster ikkje vedteke.

(Voteringsutskrift kl. 11.59.02)

Komiteen hadde tilrådd Stortinget å gjera følgjande

v e d t a k :

Dokument 8:22 S (2025–2026) – Representantfor-
slag fra stortingsrepresentantene Bård Hoksrud, Dag-
finn Henrik Olsen, Frank Edvard Sve, May Helen Het-
land Ervik, Mats Henriksen, Alf Erik Andersen, Marius
Arion Nilsen, Stian Storbukås og Kristoffer Sivertsen om
å redusere bompengebelastningen på E39 Mandal-
Kristiansand – vedtas ikke.

Presidenten: Framstegspartiet har varsla at dei vil røysta imot.

V o t e r i n g :

Tilrådinga frå komiteen blei vedteken med 68 mot 30 røyster.

(Voteringsutskrift kl. 11.59.43)

Presidenten: Stortinget voterer så over sakene på dagens kart.

Votering i sak nr. 1, debattert 13. januar 2026

Presidenten: Sak nr. 1 er andre gongs behandling av lovsak og gjeld lovvedtak 20.

Det ligg ikkje føre noko forslag til merknad. Stortingets lovvedtak er dermed godteke ved andre gongs behandling og blir å senda Kongen i samsvar med Grunnlova.

Votering i sak nr. 2, debattert 13. januar 2026

Innstilling fra valgkomiteen om valg av nytt vara-
medlem til Stortingets delegasjon til EFTA-parlamenta-
rikerkomiteene og Den felles EØS-parlamentariker-
komiteen (Innst. 80 S (2025–2026))

Komiteen hadde tilrådd Stortinget å gjera følgjande

v e d t a k :

Som nytt varamedlem til Stortingets delegasjon til EFTA-parlamentarikerkomiteene og Den felles EØS-parlamentarikerkomiteen velges Une Bastholm.

V o t e r i n g :

Tilrådinga frå komiteen blei samrøystes vedteken.

Votering i sak nr. 3, debattert 13. januar 2026

Innstilling fra Stortingets presidentskap om lov om endringer i NIM-loven (nye overvåkings- og rapporteringsfunksjoner) (Innst. 77 L (2025–2026))

Presidentskapet hadde tilrådd Stortinget å gjera følgjande vedtak til

L o v

I

I lov 22. mai 2015 nr. 33 om Norges institusjon for menneskerettigheter gjøres følgende endringer:

§ 3 andre ledd skal lyde:

Institusjonen er overvåkingsorgan etter Europarådets konvensjon om forebygging og bekjempelse av vold mot kvinner og vold i nære relasjoner artikkel 10 og Europarådets konvensjon om tiltak mot menneskehandel artikkel 29 nr. 4.

Nåværende andre ledd blir nytt tredje ledd.

II

Loven trer i kraft straks.

Presidenten: Framstegspartiet har varsla at dei vil røysta imot.

V o t e r i n g :

Tilrådinga frå presidentskapet blei vedteken med 69 mot 28 røyster.
(Voteringsutskrift kl. 12.00.53)

Presidenten: Det blir votert over overskrifta til lova og lova i det heile.
Framstegspartiet har varsla at dei vil røysta imot.

V o t e r i n g :

Overskrifta til lova og lova i det heile blei vedtekne med 68 mot 29 røyster.
(Voteringsutskrift kl. 12.01.14)

Presidenten: Lovvedtaket vil bli sett opp til andre gongs behandling i eit seinare møte i Stortinget.

Votering i sak nr. 4, debattert 13. januar 2026

Innstilling fra utdannings- og forskningskomiteen om Endringer i opplæringslova (rett til 12 timer gratis skolefritidsordning i uken for elever på 1. til 3. trinn) (Innst. 78 L (2025–2026), jf. Prop. 160 L (2024–2025))

Presidenten: Under debatten er det sett fram to forslag. Det er

- forslag nr. 1, frå Sunniva Holmås Eidsvoll på vegner av Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Raudt
- forslag nr. 2, frå Simen Velle på vegner av Framstegspartiet

Det blir votert over forslag nr. 2, frå Framstegspartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen foreta en helhetlig evaluering av ordningen med 12 timer gratis SFO, herunder bemanningsbehov, kvalitetskrav og finansieringsmodell, og komme tilbake til Stortinget med en redegjørelse for hvordan krav til kvalitet, bemanning og finansiering kan tydeliggjøres og forskriftsfestes.»

V o t e r i n g :

Forslaget frå Framstegspartiet blei med 71 mot 30 røyster ikkje vedteke.
(Voteringsutskrift kl. 12.02.01)

Komiteen hadde tilrådd Stortinget å gjera følgjande

v e d t a k :

Prop. 160 L (2024–2025) – Endringer i opplæringslova (rett til 12 timer gratis skolefritidsordning i uken for elever på 1. til 3. trinn) – vedlegges protokollen.

Presidenten: Det blir votert alternativt mellom tilrådinga og forslag nr. 1, frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Raudt. Forslaget lyder:

«I lov 9. juni 2023 nr. 30 om grunnskoleopplæringa og den vidaregåande opplæringa gjøres følgende endringer:

§ 4-5 andre ledd skal lyde:

Elevar på 1. til 3. trinn har rett til 12 timar gratis skolefritidsordning per veke.

Nåværende andre til femte ledd blir tredje til sjetle ledd.

Nåværende sjetle ledd blir nytt syvende ledd og skal lyde:

Departementet kan gi forskrift om *retten til skolefritidsordning*, gratis skolefritidsordning, moderasjonsordningar og *innhald i* og oppgaver for skolefritidsordninga.

II

Loven gjelder fra den tiden Kongen fastsetter.»
Miljøpartiet Dei Grøne har varsla støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Ved alternativ votering mellom tilrådinga frå komiteen og forslaget frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Raudt blei forslaget vedteke med 52 mot 49 røyster.
(Voteringsutskrift kl. 12.02.47)

Presidenten: Det blir votert over overskrifta til lova og lova i det heile.

Framstegspartiet, Høyre, Kristeleg Folkeparti og Venstre har varsla at dei vil røysta imot.

V o t e r i n g :

Overskrifta til lova og lova i det heile blei vedtekne med 53 mot 48 røyster.

(Voteringsutskrift kl. 12.03.11)

Presidenten: Lovvedtaket vil bli sett opp til andre gongs behandling i eit seinare møte i Stortinget.

Votering i sak nr. 5, debattert 13. januar 2026

Innstilling fra utdannings- og forskningskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Guri Melby, Abid Raja og Grunde Almeland om løft for læring – en styrking av elevenes grunnleggende ferdigheter (Innst. 79 S (2025–2026), jf. Dokument 8:10 S (2025–2026))

Presidenten: Under debatten er det sett fram ni forslag. Det er

- forslag nr. 1, frå Simen Velle på vegner av Framstegspartiet, Høyre og Venstre
 - forslag nr. 2, frå Monica Molvær på vegner av Høyre, Kristeleg Folkeparti og Venstre
 - forslaga nr. 3–6, frå Monica Molvær på vegner av Høyre og Venstre
 - forslaga nr. 7–9, frå Guri Melby på vegner av Venstre
- Det blir votert over forslag nr. 7, frå Venstre. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen starte et arbeid med å identifisere hvilke læremidler som finnes for å trene muntlige ferdigheter, og vurdere om det trengs flere ressurser.»

V o t e r i n g :

Forslaget frå Venstre blei med 98 mot 2 røyster ikkje vedteke.

(Voteringsutskrift kl. 12.04.10)

Presidenten: Det blir votert over forslag nr. 8, frå Venstre. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen innføre tiltak som øker innkjøpskompetansen innen digitale læremidler hos skoleeiere.»

Miljøpartiet Dei Grøne har varsla støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget frå Venstre blei med 95 mot 6 røyster ikkje vedteke.

(Voteringsutskrift kl. 12.04.27)

Presidenten: Det blir votert over forslag nr. 9, frå Venstre. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen etablere et senter for kvalitetssikring av digitale læremidler i skolen.»

Framstegspartiet har varsla støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget frå Venstre blei med 70 mot 30 røyster ikkje vedteke.

(Voteringsutskrift kl. 12.04.45)

Presidenten: Det blir votert over forslaga nr. 3, 4 og 6, frå Høyre og Venstre.

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge frem en handlingsplan for å styrke elevenes grunnleggende ferdigheter.»

Forslag nr. 4 lyder:

«Stortinget ber regjeringen styrke forskning på og kvalitetsutvikling av elevenes grunnleggende ferdigheter, for eksempel gjennom å styrke nasjonale skrive-, lese- og matematikksentre.»

Forslag nr. 6 lyder:

«Stortinget ber regjeringen gjeninnføre lærerspesialistordningen innenfor de grunnleggende ferdighetene lesing, skriving og regning.»

V o t e r i n g :

Forslaga frå Høyre og Venstre blei med 86 mot 15 røyster ikkje vedteke.

(Voteringsutskrift kl. 12.05.03)

Presidenten: Det blir votert over forslag nr. 5, frå Høyre og Venstre. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen utvikle nasjonale læringsstøttende utvalgsprøver i skriving for elever fra mellomtrinnet til ungdomstrinnet.»

Framstegspartiet har varsla støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget frå Høyre og Venstre blei med 57 mot 44 røyster ikkje vedteke.

(Voteringsutskrift kl. 12.05.25)

Presidenten: Det blir votert over forslag nr. 2, frå Høyre, Kristeleg Folkeparti og Venstre. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen i arbeidet med ny bibliotekstrategi styrke bibliotekenes rolle som arena for å stimulere til leselyst hos barn og unge.»

V o t e r i n g :

Forslaget frå Høgre, Kristeleg Folkeparti og Venstre blei med 81 mot 19 røyster ikkje vedteke.
(Voteringsutskrift kl. 12.05.43)

Presidenten: Det blir votert over forslag nr. 1, frå Framstegspartiet, Høgre og Venstre. Forslaget lyder:
«Stortinget ber regjeringen sikre fortsatt tilgang på kartleggingsprøver fra 1. trinn for å sikre at flest mulig knekker lesekode.»

V o t e r i n g :

Forslaget frå Framstegspartiet, Høgre og Venstre blei med 55 mot 44 røyster ikkje vedteke.
(Voteringsutskrift kl. 12.06.01)

Komiteen hadde tilrådd Stortinget å gjera følgjande

v e d t a k :

Stortinget ber regjeringen gjennomgå ordningen for tildeling av midler til innkjøp av fysiske læremidler med formål om å sikre at tildeling faktisk sørger for flere bøker i skolen.

Presidenten: Bak tilrådinga står Framstegspartiet, Høgre, Kristeleg Folkeparti og Venstre. Miljøpartiet Dei Grøne har varsla støtte til tilrådinga.

Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Raudt har varsla at dei vil røysta imot.

V o t e r i n g :

Tilrådinga frå komiteen blei vedteken med 52 mot 48 røyster.
(Voteringsutskrift kl. 12.06.41)

Votering i sak nr. 6, debattert 13. januar 2026

Innstilling fra finanskomiteen om samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 70/2025 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/2034 og forordning (EU) 2019/2033 (Innst. 60 S (2025–2026), jf. Prop. 156 LS (2024–2025))

Komiteen hadde tilrådd Stortinget å gjera følgjande

v e d t a k :

Stortinget samtykker til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 70/2025 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/2034 og forordning (EU) 2019/2033.

Presidenten: Sosialistisk Venstreparti og Raudt har varsla at dei vil røysta imot.

V o t e r i n g :

Tilrådinga frå komiteen blei vedteken med 87 mot 10 røyster.
(Voteringsutskrift kl. 12.07.29)

Votering i sak nr. 7, debattert 13. januar 2026

Innstilling fra finanskomiteen om Endringer i verdipapirhandelloven mv. (kapitalkrav for verdipapirforetak) (Innst. 59 L (2025–2026), jf. Prop. 156 LS (2024–2025))

Komiteen hadde tilrådd Stortinget å gjera følgjande vedtak til

l o v

om endringer i verdipapirhandelloven mv. (kapitalkrav for verdipapirforetak)

I

I lov 29. juni 2007 nr. 75 om verdipapirhandel gjøres følgende endringer:

§ 8-1 første ledd skal lyde:

(1) EØS-avtalen vedlegg IX forordning (EU) nr. 600/2014 (om markeder for finansielle instrumenter (verdipapirmarkedsforordningen)) som endret ved forordning (EU) nr. 1033/2016, *forordning (EU) 2019/2033* og forordning (EU) 2022/858 gjelder som lov med de tilpasninger som følger av vedlegg IX, protokoll 1 til avtalen og avtalen for øvrig.

§ 9-4 første ledd nr. 4 skal lyde:

4. §§ 9-39 til 9-57,

§ 9-16 første ledd nr. 10 oppheves.

§ 9-16 fjerde ledd oppheves.

Nåværende femte ledd blir fjerde ledd.

§ 9-36 fjerde ledd skal lyde:

(4) Krav om tillatelse etter første ledd gjelder ikke dersom Finanstilsynet har truffet vedtak om likeverdighet i medhold av *åttende* ledd og foretaket har tillatelse etter artikkel 46 til 49 i verdipapirmarkedsforordningen. *Krav om tillatelse etter første ledd gjelder heller ikke dersom* det ytes tjenester direkte fra forretningssted utenfor EØS utelukkende på kundens eget initiativ. Et slikt initiativ fra en kunde gir ikke rett til å markedsføre nye kategorier av investeringsprodukter eller investeringstjenester overfor den berørte kunden uten tilla-

telse. Dersom tredjestatsforetaket retter henvendelser til kunder eller potensielle kunder i Norge, herunder gjennom en enhet som opptrer på dets vegne, gjennom en enhet som har nære forbindelser til foretaket, eller en person som opptrer på en slik enhets vegne, skal tjenesten ikke anses ytt utelukkende på kundens eget initiativ, med forbehold for gruppeinterne forbindelser.

§ 9-36 nytt sjettede ledd skal lyde:

(6) Filial av tredjestatsforetak skal årlig rapportere om følgende til Finanstilsynet:

1. størrelsen og omfanget av de tjenester som ytes, og den virksomhet som drives, av filialen her i riket,
2. for tredjestatsforetak som driver virksomhet som nevnt i § 2-1 første ledd nr. 3, deres månedlige minimums-, gjennomsnitts- og maksimumseksposering overfor motparter i EØS-området,
3. for tredjestatsforetak som yter tjenester som nevnt i § 2-1 første ledd nr. 6, den samlede verdien av finansielle instrumenter med opprinnelse hos motparter i EØS som det er gitt fulltegningsgaranti for, eller som er plassert med fulltegningsgaranti de siste tolv månedene,
4. omsetningen og den samlede verdien av midler som knytter seg til tjenester som ytes, og virksomhet som drives, her i riket,
5. en detaljert beskrivelse av investorbeskyttelsesordningene som er tilgjengelige for filialens kunder, herunder kundenes rettigheter etter erstatningsordningen som nevnt i annet ledd nr. 7,
6. risikostyringspolitikken og -ordningene som filialen anvender ved tjenesteyting og virksomhet her i riket,
7. styringsordningene, herunder personer med nøkkel-funksjoner i filialens virksomhet,
8. annen informasjon som Finanstilsynet finner nødvendig for å muliggjøre en allsidig overvåking av filialens virksomhet.

Nåværende sjettede og syvende ledd blir syvende og nytt åttende ledd.

§§ 9-39 til 9-49 oppheves.

I kapittel 9 skal avsnitt VIII lyde:

VIII Kapitalforhold mv.

§ 9-39 Verdipapirforetaksforordningen

(1) EØS-avtalen vedlegg IX nr. 19c forordning (EU) 2019/2033 (om tilsynskrav for verdipapirforetak (verdipapirforetaksforordningen)) gjelder som lov med de tilpasninger som følger av vedlegg IX, protokoll 1 til avtalen og avtalen for øvrig.

(2) Når det i lov eller forskrift vises til verdipapirforetaksforordningen, menes forordningen slik den er gjennomført i første ledd.

(3) Verdipapirforetak som nevnt i verdipapirforetaksforordningen artikkel 1 nr. 2 og 5 skal følge reglene i finansforetaksloven kapittel 13 til 15, 17, 18 og 22 med forskrifter, slik disse gjelder for kredittforetak. Reglene i §§ 9-42 til 9-57 gjelder ikke for slike verdipapirforetak.

(4) Departementet kan fastsette utfyllende forskrifter til bestemmelsen her og i forskrift gjøre endringer i, herunder fastsette unntak fra, bestemmelsene gjennomført i første ledd til gjennomføring av Norges forpliktelser etter EØS-avtalen.

§ 9-40 Tilsynsregime for store verdipapirforetak

(1) Finanstilsynet kan bestemme at verdipapirforetak som har tillatelse til å yte investeringstjenester eller drive investeringsvirksomhet som nevnt i § 2-1 første ledd nr. 3 og 6, og som har samlede verdier på et beløp i norske kroner som minst svarer til 5 milliarder euro, beregnet som et gjennomsnitt over de siste tolv månedene, skal være underlagt forordning (EU) nr. 575/2013, som gjennomført i forskrift fastsatt med hjemmel i finansforetaksloven § 1-8, forutsatt at ett av følgende vilkår er oppfylt:

1. verdipapirforetaket driver virksomheten i et slikt omfang at dets sammenbrudd eller betalingsvanskeligheter kan føre til systemrisiko,
2. verdipapirforetaket er et clearingmedlem som definert i verdipapirforetaksforordningen artikkel 4 nr. 1 punkt 3,
3. Finanstilsynet anser det rettfærdiggjort og forholdsmessig i lys av størrelsen, arten, omfanget og kompleksiteten til verdipapirforetakets virksomhet, tatt i betraktning:
 - a. verdipapirforetakets betydning for økonomien i EØS eller i Norge,
 - b. omfanget av verdipapirforetakets grensekryssende virksomhet, eller
 - c. i hvilken grad verdipapirforetaket er sammenvevd med det finansielle systemet.

(2) Tilbakekall av en beslutning etter første ledd skal meddeles verdipapirforetaket uten opphold.

(3) Beslutning etter første ledd bortfaller når verdipapirforetaket ikke lenger oppfyller beløpstærskelen, beregnet over en sammenhengende periode på tolv måneder.

(4) Denne bestemmelsen gjelder ikke for vare- og utslippskvoteforhandlere, innretninger for kollektive investeringer eller forsikringsforetak.

(5) Departementet kan fastsette utfyllende forskrifter til bestemmelsen her.

§ 9-41 Startkapital

(1) Verdipapirforetak med tillatelse til å yte investeringstjenester eller drive investeringsvirksomhet som nevnt i § 2-1 første ledd nr. 3 og 6 skal ha en startkapital på et beløp i norske kroner som minst svarer til 750 000 euro.

(2) Verdipapirforetak med tillatelse til å yte investeringstjenester eller drive investeringsvirksomhet som nevnt i § 2-1 første ledd nr. 1, 2, 4, 5 og 7 og som ikke har tillatelse til å håndtere kunders finansielle instrumenter eller finansielle midler, skal ha en startkapital på et beløp i norske kroner som minst svarer til 75 000 euro.

(3) Verdipapirforetak med tillatelse til å yte investeringstjenester eller drive investeringsvirksomhet som nevnt i § 2-1 første ledd nr. 9 og som handler for egen regning eller har tillatelse til det, skal ha en startkapital på et beløp i norske kroner som minst svarer til 750 000 euro.

(4) Verdipapirforetak som ikke er omfattet av første, annet eller tredje ledd, skal ha en startkapital på et beløp i norske kroner som minst svarer til 150 000 euro.

(5) Startkapitalen skal være sammensatt i samsvar med verdipapirforetaksforordningen artikkel 9.

§ 9-42 Vurdering av samlet kapital- og likviditetsbehov

(1) Et verdipapirforetak som ikke oppfyller vilkårene i verdipapirforetaksforordningen artikkel 12 nr. 1, skal ha betryggende, effektive og omfattende rutiner, strategier og prosedyrer for løpende å vurdere og opprettholde omfanget, typen og fordelingen av intern kapital og likvide midler som det anser tilstrekkelig til å dekke arten og omfanget av risikoene som verdipapirforetaket kan utgjøre for andre, og som det selv er eller kan bli utsatt for.

(2) Rutinene, prosedyrene og strategiene etter første ledd skal være hensiktsmessige og stå i forhold til arten, omfanget og kompleksiteten til verdipapirforetakets virksomhet og skal være underlagt regelmessig intern gjennomgang.

(3) Finanstilsynet kan, i den utstrekning det anses hensiktsmessig, be om at kravene i første og annet ledd anvendes av et verdipapirforetak som oppfyller vilkårene i verdipapirforetaksforordningen artikkel 12 nr. 1.

§ 9-43 Anvendelsesområdet for §§ 9-44 til 9-51

(1) §§ 9-44 til 9-51, unntatt § 9-47 første ledd nr. 1, 3 og 4, gjelder ikke for verdipapirforetak som oppfyller vilkårene i verdipapirforetaksforordningen artikkel 12 nr. 1.

(2) Oppfyller et verdipapirforetak vilkårene i verdipapirforetaksforordningen artikkel 12 nr. 1 etter først ikke å ha gjort det, gjelder første ledd når verdipapirforetaket har oppfylt vilkårene i seks sammenhengende

måneder og verdipapirforetaket har gitt Finanstilsynet melding om dette.

(3) Finner et verdipapirforetak at det ikke lenger oppfyller vilkårene i verdipapirforetaksforordningen artikkel 12 nr. 1, skal det gi melding om dette til Finanstilsynet og anvende §§ 9-44 til 9-51 innen 12 måneder fra dette tidspunktet. Kravene i § 9-49 skal uansett anvendes for godtgjørelse tildelt i regnskapsåret som etterfølger regnskapsåret hvor verdipapirforetaket fant at det ikke lenger oppfyller de nevnte vilkårene.

(4) Ved konsolidert tilsyn etter verdipapirforetaksforordningen artikkel 7 gjelder kravene i §§ 9-44 til 9-51 for verdipapirforetaket på individuelt og konsolidert grunnlag. Dette gjelder likevel ikke for datterforetak etablert i en tredjestat dersom morforetaket i EØS godtgjør at anvendelsen av kravene i §§ 9-44 til 9-51 ikke er tillatt etter denne tredjestatens lovgivning.

(5) Ved anvendelse av gruppekapitalkravet i verdipapirforetaksforordningen artikkel 8 gjelder kravene i §§ 9-44 til 9-51 for verdipapirforetaket på individuelt grunnlag.

§ 9-44 Virksomhetsstyring

(1) Et verdipapirforetak skal ha robuste styringsordninger, herunder:

1. en klar organisasjonsstruktur med klart definerte, gjennomsiktede og konsistente ansvarslinjer,
2. effektive fremgangsmåter for å identifisere, styre, overvåke og rapportere risikoene som verdipapirforetaket er eller kan bli utsatt for, eller risikoene som det utgjør eller kan utgjøre for andre,
3. tilstrekkelige interne kontrollordninger, herunder betryggende administrasjons- og regnskapsrutiner,
4. en kjønnsnøytral godtgjørelsesordning og -praksis som er i samsvar med og fremmer betryggende og effektiv risikostyring.

(2) Ved fastleggelsen av ordningene i første ledd skal det tas hensyn til bestemmelsene i §§ 9-46 til 9-50.

(3) Ordningene i første ledd skal være hensiktsmessige og stå i forhold til arten, omfanget og kompleksiteten i de iboende risikoene ved verdipapirforetakets forretningsmodell og virksomhet.

§ 9-45 Land for land-rapportering

(1) Et verdipapirforetak som er etablert i et annet land gjennom filial eller gjennom datterselskap som er en finansinstitusjon som definert i forordning (EU) nr. 575/2013 artikkel 4 nr. 1 punkt 26, skal for hvert land årlig offentliggjøre følgende:

1. datterselskapers og filialers navn, virksomhetsområder og geografiske beliggenhet,
2. omsetning,
3. antall årsverk,

4. resultat før skatt,
5. skatt,
6. mottatte offentlige tilskudd/subsidier.

(2) Opplysningene skal revideres i henhold til lov 20. november 2020 nr. 128 om revisjon og revisorer. Opplysningene skal, om mulig, publiseres som et vedlegg til verdipapirforetakets årsregnskap, eller eventuelt verdipapirforetakets konsoliderte årsregnskap.

§ 9-46 Styrets rolle i risikostyringen

(1) Et verdipapirforetaks styre skal godkjenne og regelmessig vurdere strategier og retningslinjer for verdipapirforetakets risikovilje og for å styre, overvåke og kontrollere risikoer som verdipapirforetaket er eller kan bli utsatt for, i lys av makroøkonomiske forhold og verdipapirforetakets virksomhet.

(2) Styret skal sette av tilstrekkelig tid til å sikre en grundig vurdering av forholdene som omfattes av første ledd, og skal tildele tilstrekkelige ressurser til styringen av alle materielle risikoer som verdipapirforetaket er utsatt for.

(3) Verdipapirforetaket skal etablere rapporteringslinjer til styret for enhver vesentlig risiko og for enhver risikostyringsordning som fastsettes eller endres.

(4) Et verdipapirforetak som har balanseførte og ikke-balanseførte eiendeler på et beløp i norske kroner som minst svarer til 100 millioner euro, beregnet som et gjennomsnitt over en fireårsperiode umiddelbart forut for inneværende regnskapsår, skal ha et risikoutvalg.

(5) Risikoutvalget etter fjerde ledd skal være sammensatt av styremedlemmer som ikke inngår i den faktiske ledelsen av verdipapirforetaket. Medlemmene av risikoutvalget skal ha tilstrekkelig kunnskap, kvalifikasjoner og erfaring til fullt ut å forstå, styre og overvåke verdipapirforetakets risikostrategi og risikovilje. Risikoutvalget skal gi råd til styret om verdipapirforetakets samlede aktuelle og fremtidige risikovilje og risikostrategi og bistå styret i overvåkingen av den øverste ledelsens gjennomføring av strategien. Styret skal beholde det øverste ansvaret for verdipapirforetakets risikostrategier og -ordninger.

(6) Styret, og risikoutvalget dersom det er opprettet, skal sikre seg tilgang til informasjon om risiko som verdipapirforetaket er eller kan bli utsatt for.

§ 9-47 Risikostyring

(1) Et verdipapirforetak skal ha robuste strategier, retningslinjer, fremgangsmåter og systemer for å identifisere, måle, styre og overvåke følgende:

1. vesentlige kilder til og virkninger av risiko for kunder og enhver vesentlig innvirkning på ansvarlig kapital,

2. vesentlige kilder til og virkninger av risiko for markeder og enhver vesentlig innvirkning på ansvarlig kapital,
3. vesentlige kilder til og virkninger av risiko for verdipapirforetaket, særlig slike som kan bruke opp verdipapirforetakets tilgjengelige ansvarlige kapital,
4. likviditetsrisiko innenfor relevante tidshorisonter, herunder innenfor samme dag, for å sikre at verdipapirforetaket opprettholder et tilstrekkelig nivå av likvide ressurser, herunder for å håndtere vesentlige risikokilder som nevnt i nr. 1 til 3.

(2) Strategiene, retningslinjene, fremgangsmåtene og systemene i første ledd skal stå i forhold til verdipapirforetakets kompleksitet, risikoprofil og virksomhetsomfang og risikotoleransen som er fastsatt av styret, og skal gjenspeile verdipapirforetakets betydning i hver EØS-stat hvor verdipapirforetaket driver virksomhet.

(3) Verdipapirforetaket skal vurdere behovet for ansvarsforsikring.

(4) Som vesentlige kilder til risiko for verdipapirforetaket regnes blant annet vesentlige endringer i den bokførte verdien av eiendeler, herunder krav mot tilknyttede agenter, betalingsudyktighet hos kunder eller motparter, posisjoner i finansielle instrumenter, utenlandsk valuta, utenlandske varer og forpliktelser etter ytelsesbaserte pensjonsordninger.

(5) Et verdipapirforetak som må avvikle eller innstille sin virksomhet, skal, ved å ta hensyn til levedyktigheten og bærekraftigheten til dets forretningsmodell og -strategi, legge tilbørlig vekt på krav og nødvendige ressurser som er realistiske med hensyn til tidsramme og opprettholdelse av ansvarlig kapital og likvide midler, gjennom hele forløpet med uttreden fra markedet.

(6) Departementet kan fastsette utfyllende forskrifter til bestemmelsen her.

§ 9-48 Godtgjørelsesordninger

(1) Et verdipapirforetaks godtgjørelsesordning skal, for ansatte med arbeidsoppgaver av vesentlig betydning for verdipapirforetakets risikoprofil eller midlene det forvalter, herunder ledende ansatte, ansatte med kontrollfunksjoner og ansatte med tilsvarende godtgjørelse som ledende ansatte, oppfylle følgende krav:

1. godtgjørelsesordningen skal være klart dokumentert, være hensiktsmessig og stå i forhold til verdipapirforetakets størrelse og interne organisasjon og virksomhetens art, omfang og kompleksitet,
2. godtgjørelsesordningen skal være i samsvar med verdipapirforetakets forretningsstrategi og mål og ta hensyn til langsiktige virkninger av foretatte investeringsbeslutninger,
3. godtgjørelsesordningen skal inneholde tiltak for å unngå interessekonflikter, oppfordre til ansvarlig

- forretningsførsel og fremme risikobevisthet og forsiktig risikotaking,
4. verdipapirforetakets styre skal vedta og regelmessig gjennomgå godtgjørelsesordningen og skal ha det øverste ansvaret for å overvåke gjennomføringen av den,
 5. gjennomføringen av godtgjørelsesordningen skal minst årlig undergis en sentral og uavhengig internkontroll av en kontrollfunksjon,
 6. ansatte med kontrollansvar skal være uavhengige av forretningsområdene de kontrollerer og ha nødvendig autoritet og skal godtgjøres i samsvar med måloppnåelse knyttet til deres funksjoner, uavhengig av resultatet i forretningsområdene de kontrollerer,
 7. godtgjørelsen av den øverste ledelsen i risikostyrings- og kontrollfunksjonene skal være underlagt direkte tilsyn av godtgjørelsesutvalget, eller av styret dersom et godtgjørelsesutvalg ikke er opprettet,
 8. godtgjørelsesordningen skal skille klart mellom kriteriene for å fastsette henholdsvis fast og variabel godtgjørelse,
 9. det skal være et passende forholdstall mellom fast og variabel godtgjørelse, og den faste delen av godtgjørelsen skal være tilstrekkelig høy til at verdipapirforetaket kan unnlate å utbetale den variable delen av godtgjørelsen.

(2) Departementet kan i forskrift gi utfyllende bestemmelser om hvilke ansatte som skal anses å ha arbeidsoppgaver av vesentlig betydning for verdipapirforetakets risikoprofil eller midlene det forvalter, og kan for øvrig fastsette utfyllende forskrifter til bestemmelsen her.

§ 9-49 Variabel godtgjørelse

(1) Variabel godtgjørelse som tildeles og utbetales av et verdipapirforetak til ansatte med arbeidsoppgaver av vesentlig betydning for verdipapirforetakets risikoprofil eller midlene det forvalter, skal oppfylle kravene i denne bestemmelsen på en måte som er hensiktsmessig for verdipapirforetakets størrelse og interne organisering og virksomhetens art, omfang og kompleksitet.

(2) Variabel godtgjørelse som tildeles og utbetales, skal oppfylle følgende krav:

1. resultatavhengig variabel godtgjørelse skal baseres på en kombinasjon av vurdering av vedkommende person, vedkommende forretningsenhet og verdipapirforetaket som helhet,
2. ved vurderingen av den ansattes prestasjoner skal det tas hensyn til både finansielle og ikke-finansielle kriterier,

3. vurderingen av resultatene etter nr. 1 skal være basert på en flerårsperiode, som tar hensyn til verdipapirforetakets forretningscyklus og -risikoer,
4. den variable godtgjørelsen skal ikke svekke verdipapirforetakets evne til å sikre et betryggende kapitalgrunnlag,
5. garantert variabel godtgjørelse kan bare benyttes ved nyansettelser, begrenset til det første året, og bare der verdipapirforetaket har et solid kapitalgrunnlag,
6. sluttvederlag ved opphør av arbeidsforhold skal tilpasses de resultater som er oppnådd over tid, og utformes slik at manglende resultater ikke blir belønnet,
7. godtgjørelsesavtaler som gjelder kompensasjon eller utløsning fra arbeidskontrakt i tidligere arbeidsforhold, skal være tilpasset verdipapirforetakets langsiktige interesser,
8. ved måling av resultater skal det tas hensyn til alle typer aktuelle og fremtidige risikoer og kostnader som gjelder behov for kapital og likviditet etter verdipapirforetaksforordningen,
9. tildelingen av variabel godtgjørelseskomponenter i verdipapirforetaket skal ta hensyn til alle typer aktuelle og fremtidige risikoer.

(3) Minst halvparten av årlig variabel godtgjørelse skal gis i form av aksjer eller andre egenkapitalinstrumenter utstedt av verdipapirforetaket eller et annet foretak i gruppen det tilhører, eller i form av betinget kapital som avspeiler verdipapirforetakets verdiutvikling.

(4) Minst 40 prosent av den variable godtgjørelsen skal utsettes utbetalt over en periode på minst tre år. Dersom den variable godtgjørelsen utgjør et meget stort beløp sett i lys av blant annet verdipapirforetakets virksomhet og lønnsnivået i verdipapirforetaket, skal minst 60 prosent av den variable godtgjørelsen utsettes utbetalt over en periode på minst tre år. Perioden skal ta hensyn til verdipapirforetakets underliggende forretningscyklus, virksomhetens art og risiko og den aktuelle ansattes arbeidsoppgaver.

(5) Opptil 100 prosent av variabel godtgjørelse skal reduseres dersom resultatutviklingen i verdipapirforetaket eller etterfølgende resultater tilsier dette. Verdipapirforetaket skal fastsette spesifikke kriterier for fradrag og tilbakebetaling som særlig skal hensynta situasjoner hvor den ansatte har deltatt i eller vært ansvarlig for atferd som har resultert i betydelig tap for verdipapirforetaket, og situasjoner hvor den ansatte ikke lenger anses egnet og skikket.

(6) Dersom en ansatt forlater verdipapirforetaket før pensjonsalder, skal verdipapirforetaket tilbakeholde skjønnsmessig fastsatte pensjonsytelser i form av instrumenter som er nevnt i tredje ledd, i en periode på

fem år. Når en ansatt når pensjonsalder og går ut i pensjon, skal de skjønnsmessig fastsatte pensjonsytelsene utbetales i form av instrumenter som er nevnt i tredje ledd, etter en periode på fem år.

(7) Personer som nevnt i første ledd skal ikke ha avtaler eller forsikringer som sikrer mot bortfall av variabel godtgjørelse. Verdipapirforetaket må også påse at variabel godtgjørelse ikke utbetales gjennom finansielle ordninger eller metoder som innebærer en omgåelse av godtgjørelsesreglene eller verdipapirforetaksforordningen.

(8) Et verdipapirforetak som mottar statlige støtte-tiltak etter finansforetaksloven § 20-28, skal ikke utbetale variabel godtgjørelse til medlemmer av verdipapirforetakets ledelse. Variabel godtgjørelse til andre ansatte skal være begrenset til en andel av nettoinntektene dersom variabel godtgjørelse ville være uforenlig med ivaretagelsen av et forsvarlig kapitalgrunnlag og verdipapirforetakets rettidige uttreden fra slike statlige støttiltak.

(9) Tredje, fjerde og sjette ledd gjelder ikke for et verdipapirforetak dersom verdien av balanseførte og ikke-balanseførte eiendeler i gjennomsnitt er under et beløp i norske kroner som minst svarer til 100 millioner euro, beregnet som et gjennomsnitt over de siste fire regnskapsårene forut for inneværende regnskapsår. Tredje, fjerde og sjette ledd gjelder heller ikke for en ansatt med en årlig variabel godtgjørelse på under et beløp i norske kroner som minst svarer til 50 000 euro, og som ikke utgjør mer enn en fjerdedel av den ansattes samlede årlige godtgjørelse.

(10) Departementet kan fastsette utfyllende forskrifter til bestemmelsen her.

§ 9-50 Godtgjørelsesutvalg

(1) Et verdipapirforetak som har balanseførte og ikke-balanseførte eiendeler på et beløp i norske kroner som minst svarer til 100 millioner euro, beregnet som et gjennomsnitt over en fireårsperiode umiddelbart forut for inneværende regnskapsår, skal ha et godtgjørelsesutvalg. Inngår verdipapirforetaket i en gruppe, kan godtgjørelsesutvalget etableres på gruppenivå.

(2) Godtgjørelsesutvalget skal ha en balansert kjønns sammensetning og skal bestå av hele eller deler av styret og minst en representant for de ansatte.

(3) Godtgjørelsesutvalget skal utøve en kvalifisert og uavhengig bedømmelse av godtgjørelsesordninger og -praksiser og insentivene for styring av risiko, kapital og likviditet. Godtgjørelsesutvalget skal forberede alle saker om godtgjørelsesordningen som skal avgjøres av styret.

§ 9-51 Rapportering av særlig høy godtgjørelse

Verdipapirforetak skal gi melding til Finanstilsynet om antall ansatte som mottar årlig godtgjørelse på et beløp i norske kroner som minst svarer til 1 million euro, inndelt i lønnsgrupper med intervaller på 1 million euro og med opplysning for hver enkelt ansatt om ansvarsområde, forretningsområde og hovedelementene i lønn, bonus, langsiktige utdelinger og pensjonsbidrag.

§ 9-52 Tilsynsmessig oppfølging

(1) Finanstilsynet skal se til at verdipapirforetak har hensiktsmessige og klare retningslinjer og rutiner, i samsvar med lov og bestemmelser gitt i medhold av lov, for vurdering, styring og kontroll av risiko og kapitalbehov.

(2) Ved fastsettelsen av hyppigheten og intensiteten i den tilsynsmessige oppfølgingen skal Finanstilsynet ta hensyn til størrelsen, arten, omfanget og kompleksiteten til verdipapirforetakets virksomhet og verdipapirforetakets betydning for det finansielle systemet.

(3) Finanstilsynet skal minst hvert tredje år ettergå verdipapirforetakenes bruk av interne modeller for kapitalkravsberegning. Dersom de interne modellene ikke er presise eller kravene til bruk av interne modeller ikke er oppfylt, kan Finanstilsynet pålegge tiltak eller trekke tilbake tillatelsen til å bruke interne modeller.

(4) Departementet kan fastsette utfyllende forskrifter til bestemmelsen her.

§ 9-53 Retting og pålegg

Verdipapirforetak som ikke oppfyller kravene etter §§ 9-39 til 9-51 eller forskrifter fastsatt i medhold av disse bestemmelsene, skal straks iverksette nødvendige tiltak for å rette opp dette. Ved manglende etterlevelse av kravene, eller i forbindelse med tilsynsmessig oppfølging etter § 9-52, kan Finanstilsynet pålegge foretaket:

1. et høyere kapitalkrav enn det som følger av verdipapirforetaksforordningen artikkel 11 i samsvar med § 9-54, eller justeringer i krav til ansvarlig kapital og likvide midler ved vesentlige endringer i verdipapirforetakets virksomhet,
2. å endre ordninger, prosesser, mekanismer og strategier for å etterleve kravene i §§ 9-42 og 9-44,
3. å fremlegge en plan for å gjenopprette etterlevelse, som skal legges frem senest innen tolv måneder. Finanstilsynet kan sette en tidsfrist for gjennomføringen av planen og gi pålegg om forbedringer knyttet til omfang og frist,
4. å anvende en særskilt avsetningspolitikk eller behandle eiendeler på en bestemt måte i forbindelse med kravene til ansvarlig kapital,
5. å endre eller begrense virksomheten,

6. å redusere risikoen ved foretakets virksomhet, produkter og systemer, herunder utkontraktert virksomhet,
7. å begrense variabel godtgjørelse til en prosentandel av foretakets nettoresultat for å sikre kapitalgrunnlaget i foretaket,
8. å benytte nettoresultatet til å styrke ansvarlig kapital,
9. ikke å betale utbytte og rente på kjernekapital,
10. ytterligere og hyppigere rapporteringskrav, herunder om kapital- og likviditetsposisjoner,
11. særskilte likviditetskrav i samsvar med § 9-55,
12. ytterligere offentliggjøringskrav.

§ 9-54 Ytterligere kapitalkrav

(1) Ytterligere kapitalkrav etter § 9-53 nr. 1 skal pålegges dersom minst ett av følgende vilkår er oppfylt:

1. verdipapirforetaket er utsatt for vesentlige risikoer eller risikoelementer eller utgjør en vesentlig risiko for andre, og disse risikoene er ikke tilstrekkelig dekket av kravene til ansvarlig kapital,
2. verdipapirforetaket oppfyller ikke kravene i §§ 9-42 og 9-44, og det er ikke sannsynlig at andre tilsynstiltak vil være tilstrekkelige til å forbedre ordningene, prosessene, mekanismene og strategiene innenfor en hensiktsmessig tidsramme,
3. justeringer av en forsvarlig verdivurdering av handelsporteføljen er ikke tilstrekkelig til at verdipapirforetaket kan selge eller sikre sine posisjoner innenfor en kort periode uten å lide vesentlige tap under normale markedsforhold,
4. tilsynet med bruk av interne modeller viser at manglende etterlevelse av kravene til bruk av interne modeller sannsynligvis vil føre til et utilstrekkelig kapitalnivå,
5. verdipapirforetaket har gjentatte ganger unnlatt å øke ansvarlig kapital på bakgrunn av anbefalinger fra Finanstilsynet.

(2) Av ytterligere kapitalkrav pålagt etter § 9-53 nr. 1 skal minst tre fjerdedeler oppfylles med kjernekapital, og minst tre fjerdedeler av kjernekapitalen skal oppfylles med ren kjernekapital.

(3) Departementet kan fastsette utfyllende forskrifter til bestemmelsen her.

§ 9-55 Særskilte likviditetskrav

(1) Særskilte likviditetskrav etter § 9-53 nr. 11 skal pålegges verdipapirforetak som er underlagt likviditetskrav etter verdipapirforetaksforordningen artikkel 43 nr. 1, dersom minst ett av følgende vilkår er oppfylt:

1. verdipapirforetaket er utsatt for likviditetsrisiko eller elementer av likviditetsrisiko som er vesentlig

- og ikke tilstrekkelig dekket av likviditetskravene i verdipapirforetaksforordningen femte del,
2. verdipapirforetaket oppfyller ikke kravene i §§ 9-42 og 9-44, og det er ikke sannsynlig at andre tilsynstiltak vil være tilstrekkelige til å forbedre ordningene, prosessene, mekanismene og strategiene innenfor en hensiktsmessig tidsramme.

(2) Departementet kan fastsette utfyllende forskrifter til bestemmelsen her.

§ 9-56 Offentliggjøringskrav

(1) Finanstilsynet kan pålegge verdipapirforetak som nevnt i verdipapirforetaksforordningen artikkel 46 nr. 1 og 2 å offentliggjøre informasjonen som nevnt i disse bestemmelsene mer enn en gang årlig og kan fastsette frister for slik offentliggjøring. Finanstilsynet kan også gi pålegg om å benytte bestemte medier og steder, herunder verdipapirforetakets nettsider, for andre offentliggjøringene enn årsregnskapet.

(2) Finanstilsynet kan pålegge morforetaket i en verdipapirforetaksgruppe å offentliggjøre på årlig basis en beskrivelse av gruppens juridiske, styringsmessige og organisatoriske struktur.

§ 9-57 Verdipapirforetak med morforetak i en tredjestat

Når to eller flere verdipapirforetak har et morforetak i en tredjestat og Finanstilsynet ville ha vært gruppetilsynsmyndighet dersom morforetaket hadde vært etablert i EØS, kan Finanstilsynet kreve at det opprettes et mellomliggende holdingselskap i en EØS-stat.

§ 11-24 første ledd nytt annet punktum skal lyde:

Anvendelsen av minste tillatte kursendringer skal ikke forhindre det regulerte markedet fra å matche ordrer av stort omfang i midtpunktet mellom gjeldende kjøps- og salgsspriser.

§ 17-1 første ledd ny bokstav n skal lyde:

n. forordning (EU) 2022/2554

§ 20-1 annet ledd skal lyde:

(2) Finanstilsynet kan kreve de opplysninger fra verdipapirforetakene som nevnt i første ledd som anses nødvendige *av hensyn til finansiell stabilitet eller* for å kontrollere at de regler som gjelder for virksomheten her i landet, overholdes.

§ 20-2 annet ledd skal lyde:

(2) Første ledd er ikke til hinder for at Finanstilsynet kan foreta den stedlige kontroll som anses nødvendig *av hensyn til finansiell stabilitet eller* for å kontrollere at de regler som gjelder for filialens eller den tilknyttede agentens virksomhet her i landet, overholdes.

§ 21-5 første ledd skal lyde:

(1) Finanstilsynet kan ilegge overtredelsesgebyr ved overtredelse av *bestemmelser i kapittel 8, kapittel 9 avsnitt I til VII og kapittel 10* til 15, plikter som følger av enkeltvedtak gitt med hjemmel i noen av disse bestemmelsene, og forskrifter gitt til utfylling av disse bestemmelsene.

Ny § 21-5 a skal lyde:

§ 21-5 a *Overtredelse av regler om verdipapirforetaks kapitalforhold og virksomhetsstyring*

(1) Finanstilsynet kan ilegge overtredelsesgebyr ved overtredelse av § 9-44, verdipapirforetaksforordningen artikkel 9 nr. 1 for så vidt gjelder forordning (EU) nr. 575/2013 artikkel 28, 52 eller 63 om utbetalinger til innehavere av instrumenter som inngår i verdipapirforetakets ansvarlige kapital, verdipapirforetaksforordningen artikkel 37 om konsentrasjonsrisiko, verdipapirforetaksforordningen artikkel 43 om likviditetskrav ved gjentatte eller vedvarende brudd, verdipapirforetaksforordningen sjette del om offentliggjøring av opplysninger, verdipapirforetaksforordningen artikkel 54 nr. 1 bokstav b og e om rapportering av kapitalkrav og konsentrasjonsrisiko og forskrifter gitt til utfylling av disse bestemmelsene.

(2) For foretak kan det fastsettes overtredelsesgebyr på inntil 50 millioner kroner eller opptil 10 prosent av den samlede årsomsetningen etter siste godkjente årsregnskap.

(3) Overtredelsesgebyret for foretak kan fastsettes til inntil to ganger oppnådd fortjeneste eller unngått tap som følge av overtredelsen, dersom dette gir høyere gebyr enn utmålingen etter annet ledd.

(4) For fysiske personer kan det fastsettes overtredelsesgebyr på inntil 50 millioner kroner.

(5) Departementet kan fastsette utfyllende forskrifter til bestemmelsen her.

§ 21-14 nytt nr. 9 skal lyde:

9. eventuelle følger av overtredelsen for finansiell stabilitet,

Nåværende nr. 9 blir nytt nr. 10.

II

I lov 20. juni 2014 nr. 28 om forvaltning av alternative investeringsfond gjøres følgende endringer:

§ 2-7 første ledd bokstav b skal lyde:

b. slik at den ansvarlige kapitalen til enhver tid minst skal tilsvare en fjerdedel av foretakets faste kostnader i det foregående år, *beregnet i samsvar med forordning (EU) 2019/2033 artikkel 13.*

§ 5-2 første ledd bokstav b skal lyde:

b. verdipapirforetak etablert i en EØS-stat, med tillatelse til å yte tilknyttet tjeneste som nevnt i verdipapirhandelloven § 2-6 første ledd nr. 1 og som har en ansvarlig kapital som minst utgjør et beløp i norske kroner tilsvarende 750 000 euro, eller

III

I lov 10. april 2015 nr. 17 om finansforetak og finanskonsern gjøres følgende endringer:

§ 1-5 fjerde ledd skal lyde:

(4) Som kredittinstitusjon regnes bank, kredittforetak og *foretak som nevnt i artikkel 4 nr. 1 (1) bokstav b i forordning (EU) nr. 575/2013, som gjennomført i forskrift fastsatt med hjemmel i § 1-8.*

§ 1-8 skal lyde:

§ 1-8 *Forskrift om tilsyns- og kapitalkrav for kredittinstitusjoner*

Departementet kan i forskrift fastsette nærmere regler som gjennomfører EØS-regler om tilsyns- og kapitalkrav for *kredittinstitusjoner.*

Ny § 2-8 a skal lyde:

§ 2-8 a *Konsesjon som foretak som nevnt i forordning (EU) nr. 575/2013 artikkel 4 nr. 1 (1) bokstav b*

(1) Verdipapirforetak som har tillatelse til å yte investeringstjenester og drive investeringsvirksomhet som nevnt i verdipapirhandelloven § 2-1 første ledd nr. 3 og 6, og som overskrider en av beløpstersklene i annet ledd bokstav a eller b, må ha tillatelse til å drive virksomhet som kredittinstitusjon.

(2) Verdipapirforetaket skal søke om tillatelse etter første ledd senest på den datoen en av følgende beløpsterskler er overskredet, beregnet over en sammenhengende periode på tolv måneder:

a. gjennomsnittet av samlede månedlige eiendeler utgjør et beløp i norske kroner som minst svarer til 30 milliarder euro,

b. foretaket inngår i en gruppe med andre foretak som har tillatelse til å yte investeringstjenester og drive investeringsvirksomhet som nevnt i verdipapirhandelloven § 2-1 første ledd nr. 3 og 6, foretakene har hver for seg samlede eiendeler som utgjør et beløp i norske kroner som svarer til mindre enn 30 millioner euro, og den samlede verdien av alle foretakenes konsoliderte eiendeler utgjør et beløp i norske kroner som minst svarer til 30 millioner euro.

(3) Foretaket kan fortsette å yte investeringstjenester og drive investeringsvirksomhet som nevnt i verdipapirhandelloven § 2-1 første ledd nr. 3 og 6 i påvente av tillatelsen til å drive virksomhet som kredittinstitusjon.

(4) For foretak som nevnt i paragrafen her gjelder bestemmelsene om kredittforetak i lov og forskrifter gitt i medhold av lov.

(5) Departementet kan i forskrift fastsette nærmere regler om konsesjonsbehandling for foretak som nevnt i paragrafen her og om beregningen av beløpstersklene.

§ 3-7 første ledd bokstav f og ny bokstav g skal lyde:

- f. foretaket ville utgjøre en trussel mot betalingssystemets stabilitet eller tilliten til det, dersom det fortsatte sin betalingstjenestevirksomhet,
- g. foretaket driver bare virksomhet som nevnt i § 2-8 a og har i fem sammenhengende år hatt gjennomsnittlig samlede eiendeler under beløpstersklene som nevnt i den paragrafen.

§ 10-6 første ledd annet punktum oppheves.

§ 20-1 første ledd bokstav a skal lyde:

- a. banker og kredittforetak, samt verdipapirforetak som er omfattet av minstekravet til startkapital i verdipapirhandelloven § 9-41 første ledd,

§ 20-1 nytt fjerde ledd skal lyde:

(4) Departementet kan i forskrift fastsette utfyllende regler om krav til ansvarlig kapital på individuelt grunnlag og tilleggskrav til ansvarlig kapital for verdipapirforetak.

IV

I lov 17. juni 2016 nr. 30 om EØS-finanstilsyn gjøres følgende endring:

§ 1 skal lyde:

§ 1 EØS-regler om Den europeiske banktilsynsmyndighet

EØS-avtalen vedlegg IX nr. 31g (forordning (EU) nr. 1093/2010) om opprettelse av en europeisk tilsynsmyndighet (Den europeiske banktilsynsmyndighet) som endret ved forordning (EU) nr. 1022/2013 og forordning (EU) 2019/2033, gjelder som lov med de tilpasninger som følger av vedlegg IX, protokoll 1 til avtalen og avtalen for øvrig.

V

1. Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer. Kongen kan sette i kraft de enkelte bestemmelsene til forskjellig tid.
2. Departementet kan gi overgangsregler.

Presidenten: Sosialistisk Venstreparti og Raudt har varslet at dei vil røysta imot.

V o t e r i n g :

Tilrådinga frå komiteen blei vedteken med 89 mot 10 røyster.

(Voteringsutskrift kl. 12.07.59)

Presidenten: Det blir votert over overskrifta til lova og lova i det heile.

Sosialistisk Venstreparti og Raudt har varslet at dei vil røysta imot.

V o t e r i n g :

Overskrifta til lova og lova i det heile blei vedtekne med 90 mot 10 røyster.

(Voteringsutskrift kl. 12.08.22)

Presidenten: Lovvedtaket vil bli sett opp til andre gongs behandling i eit seinare møte i Stortinget.

Votering i sak nr. 8, debattert 13. januar 2026

Innstilling fra finanskomiteen om samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 118/2025 av 8. mai 2025 om innlemmelse i EØS-avtalen av forordning (EU) 2023/606 (ELTIF 2) (Innst. 64 S (2025–2026), jf. Prop. 157 LS (2024–2025))

Komiteen hadde tilrådd Stortinget å gjera følgjande

v e d t a k :

Stortinget samtykker til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 118/2025 av 8. mai 2025 om innlemmelse i EØS-avtalen av forordning (EU) 2023/606 (ELTIF 2).

V o t e r i n g :

Tilrådinga frå komiteen blei samrøystes vedteken.

Votering i sak nr. 9, debattert 13. januar 2026

Innstilling fra finanskomiteen om Endringer i AIF-loven (Innst. 63 L (2025–2026), jf. Prop. 157 LS (2024–2025))

Komiteen hadde tilrådd Stortinget å gjera følgjande vedtak til

I o v

om endringer i AIF-loven

I

I lov 20. juni 2014 nr. 28 om forvaltning av alternative investeringsfond gjøres følgende endringer:

§ 1a-3 skal lyde:

§ 1a-3. *Gjennomføring av ELTIF-forordningen*

(1) EØS-avtalen vedlegg IX forordning (EU) 2015/760 (om europeiske langsiktige investeringsfond (ELTIF-forordningen)), som endret ved forordning (EU) 2023/606, gjelder som lov med de endringer og tillegg som følger av vedlegg IX, protokoll 1 til avtalen og avtalen for øvrig.

(2) Når det i loven her vises til ELTIF-forordningen, menes forordningen slik den til enhver tid er gjennomført og endret etter første eller tredje ledd.

(3) Departementet kan fastsette utfyllende forskrifter til bestemmelsen her og i forskrift gjøre endringer i, herunder fastsette unntak fra, bestemmelsene gjennomført i første ledd til gjennomføring av Norges forpliktelser etter EØS-avtalen.

(4) Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om ikke-samarbeidsvillige jurisdiksjoner for skattemessige formål som nevnt i forordning (EU) 2015/760 artikkel 11.

II

1. Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer.
2. Departementet kan gi overgangsregler.

V o t e r i n g :

Tilrådinga frå komiteen blei samrøystes vedteken.

Presidenten: Det blir votert over overskrifta til lova og lova i det heile.

V o t e r i n g :

Overskrifta til lova og lova i det heile blei samrøystes vedtekne.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli sett opp til andre gongs behandling i eit seinare møte i Stortinget.

Votering i sak nr. 10, debattert 13. januar 2026

Innstilling fra finanskomiteen om samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 30/2024 om innlemmelse i EØS-avtalen av forordning (EU) 2020/1503 (Innst. 62 S (2025–2026), jf. Prop. 167 LS (2024–2025))

Komiteen hadde tilrådd Stortinget å gjera følgjande

v e d t a k :

Stortinget samtykker til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 30/2024 av 2. februar 2024 om innlemmelse i EØS-avtalen av forordning (EU) 2020/1503.

V o t e r i n g :

Tilrådinga frå komiteen blei samrøystes vedteken.

Votering i sak nr. 11, debattert 13. januar 2026

Innstilling fra finanskomiteen om Lov om folkefinansiering av næringsvirksomhet (folkefinansieringsloven) (Innst. 61 L (2025–2026), jf. Prop. 167 LS (2024–2025))

Komiteen hadde tilrådd Stortinget å gjera følgjande vedtak til

l o v

om folkefinansiering av næringsvirksomhet (folkefinansieringsloven)

Kapittel 1 Gjennomføring av folkefinansieringsforordningen og supplerende bestemmelser

§ 1-1 Gjennomføring av folkefinansieringsforordningen

(1) Forordning (EU) 2020/1503 om europeiske tilbydere av folkefinansieringstjenester til næringsvirksomhet og om endring av forordning (EU) 2017/1129 og direktiv (EU) 2019/1937 (folkefinansieringsforordningen), som inntatt i EØS-avtalen vedlegg IX nr. 29bd, gjelder som lov. Forordningen gjelder med tilpasningene som følger av vedlegg IX, protokoll 1 til avtalen og avtalen for øvrig.

(2) Når det i loven her vises til folkefinansieringsforordningen, menes forordningen slik den er gjennomført i første ledd.

(3) Departementet kan fastsette utfyllende forskrifter til bestemmelsen her. Departementet kan i forskrift gjøre endringer i, herunder fastsette unntak fra, bestemmelsene gjennomført i første ledd til gjennomføring av Norges forpliktelser etter EØS-avtalen.

(4) Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om ikke-samarbeidsvillige jurisdiksjoner som nevnt i folkefinansieringsforordningen artikkel 5.

§ 1-2 Virkeområde

Loven gjelder for virksomhet i Norge, med mindre noe annet er bestemt. Kongen avgjør i hvilken utstrekning loven skal gjøres gjeldende for Norges økonomiske sone og for Svalbard, Jan Mayen og bilandene.

§ 1-3 Krav til språk

Departementet kan i forskrift gi regler om krav til språk, herunder for nøkkelinformasjonsdokument for investeringer.

§ 1-4 *Ansvar for nøkkelinformasjonsdokument for investeringer*

(1) Når prosjekteier fremsetter et tilbud gjennom en folkefinansieringsplattform om investering i aksjer eller andre egenkapitalinstrumenter som prosjekteier har utstedt, er prosjekteiers styre eller tilsvarende styringsorgan ansvarlig for nøkkelinformasjonsdokumentets innhold.

(2) I andre tilfeller enn etter første ledd er prosjekteier ansvarlig for nøkkelinformasjonsdokumentets innhold.

(3) Folkefinansieringsforetak som har utarbeidet et nøkkelinformasjonsdokument for investeringer på plattformnivå ved porteføljeforvaltning av lån, er ansvarlige for nøkkelinformasjonsdokumentets innhold.

(4) Departementet kan i forskrift gi utfyllende regler om ansvar for nøkkelinformasjonsdokument.

§ 1-5 *Krav til uavhengighet*

Folkefinansieringsforetaket kan ikke være fullmektig, agent eller tillitsmann for en investor som yter lån, eller en prosjekteier som mottar lån, forut for inngåelsen av lånet eller under lånets løpetid.

Kapittel 2 Tilsyn

§ 2-1 *Tilsyn med folkefinansiering*

Tilsynet med folkefinansieringsforetaks virksomhet og overholdelsen av bestemmelsene gitt i eller i medhold av loven her skal føres av Finanstilsynet.

§ 2-2 *Kontrollvirksomhet og opplysningsplikt*

(1) Folkefinansieringsforetak og andre som har påtatt seg oppgaver i tilknytning til det å yte folkefinansieringstjenester på foretakets vegne, plikter å gi Finanstilsynet de opplysninger Finanstilsynet krever om forhold som angår folkefinansieringsforetakets virksomhet. Det samme gjelder foretak i samme konsern. Foretak nevnt i første og annet punktum plikter å fremvise, og når Finanstilsynet krever det, utlevere til kontroll, all fysisk og elektronisk dokumentasjon som angår virksomheten.

(2) Plikten for et foretak etter første ledd gjelder tilsvarende for foretakets ansatte, styremedlemmer og andre tillitsvalgte og for andre som regelmessig utfører ledelsesfunksjoner for foretaket.

(3) Dersom Finanstilsynet har mistanke om overtredelse av bestemmelser gitt i eller i medhold av denne loven, kan Finanstilsynet pålegge enhver å gi opplysninger. Verdipapirhandelloven § 19-3 tredje ledd gjelder tilsvarende.

(4) Dersom det inntreffer forhold som medfører risiko for at et folkefinansieringsforetak ikke vil kunne

oppfylle de fastsatte krav til kapital, eller det oppstår andre forhold som kan innebære stor risiko knyttet til driften av foretaket, skal foretaket straks gi melding til Finanstilsynet om dette.

(5) Politi og påtalemyndighet skal på anmodning fra Finanstilsynet og uten hinder av lovbestemt taushetsplikt gi Finanstilsynet de opplysninger som er nødvendige for å oppfylle Norges forpliktelser om utveksling av informasjon og tilsynssamarbeid etter EØS-avtalen.

(6) Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om innholdet av opplysningsplikten, herunder bestemmelser om unntak fra taushetsplikt, om hvilket format opplysningene skal gis i, og om Finanstilsynets behandling av opplysningene som innhentes.

§ 2-3 *Bevissikring*

Dersom det er rimelig grunn til å anta at bestemmelser gitt i eller i medhold av denne loven er overtrådt, gjelder verdipapirhandelloven § 19-5 om bevissikring tilsvarende.

§ 2-4 *Pålegg*

(1) Dersom Finanstilsynet har grunn til å anta at noen handler i strid med bestemmelser gitt i eller i medhold av denne loven, herunder vedtak fattet med hjemmel i loven, kan Finanstilsynet pålegge vedkommende å rette forholdet. Det samme gjelder dersom Finanstilsynet underrettes av tilsynsmyndigheten i en annen EØS-stat om at et norsk folkefinansieringsforetak har overtrådt regler som gjelder for foretakets virksomhet i vedkommende stat. Pålegget om retting kan omfatte ethvert tiltak som er nødvendig for å bringe overtredelsen til opphør, herunder å stanse virksomhet eller korrigere falske eller villedende opplysninger.

(2) Pålegg om retting kan også gis dersom folkefinansieringsforetak opptrer i strid med interne retningslinjer og instruksjoner som angitt i folkefinansieringsforordningen kapittel II eller opptrer i strid med egne regler og forretningsvilkår. Tilsvarende gjelder dersom foretakets ledelse eller styre ikke oppfyller kravene som er angitt i folkefinansieringsforordningen artikkel 12 nr. 3.

(3) Finanstilsynet kan ved pålegg forby folkefinansieringsforetak å drive virksomhet som angitt i folkefinansieringsforordningen artikkel 12 nr. 13 når virksomheten kan påføre foretaket eller dets kunder uforsvarlig stor risiko. Finanstilsynet kan også gi pålegg om at slik virksomhet bare kan finne sted på bestemte vilkår.

(4) Dersom en eier med eierandel som representerer mer enn 20 prosent av aksjekapitalen eller stemmerettighetene i et folkefinansieringsforetak, ikke oppfyller kravene som er angitt i folkefinansieringsforordningen

gen artikkel 12 nr. 3 bokstav a, kan Finanstilsynet gi pålegg om at stemmerettighetene ikke skal utøves, eller at aksjene skal avhendes etter fremgangsmåten i verdipapirhandelloven § 13-4.

(5) Finanstilsynet kan gi pålegg om å oppfylle opplysningsplikten etter § 2-2.

(6) Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om pålegg.

§ 2-5 Midlertidige forbud

(1) Dersom det er grunn til å tro at bestemmelser som er gitt i eller i medhold av denne loven, er overtrådt, kan Finanstilsynet nedlegge forbud mot et tilbud om folkefinansiering, mot markedsføring av et tilbud om folkefinansiering og mot å yte folkefinansieringstjenester i inntil ti sammenhengende arbeidsdager.

(2) Dersom Finanstilsynet finner at et folkefinansieringsforetak er i en situasjon som innebærer at tilbudet om folkefinansieringstjenester vil kunne skade investorenes interesser, kan Finanstilsynet nedlegge midlertidig forbud mot at et folkefinansieringsforetak yter folkefinansieringstjenester, inntil situasjonen er opphørt.

(3) Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om midlertidige forbud.

§ 2-6 Offentliggjøring av opplysninger

(1) For å sikre investorbekyttelsen eller et velfungerende marked kan Finanstilsynet offentliggjøre eller pålegge folkefinansieringsforetaket eller andre som har påtatt seg oppgaver på folkefinansieringsforetakets vegne, å offentliggjøre alle vesentlige opplysninger som kan påvirke vurderingen av et tilbud om folkefinansiering.

(2) Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om offentliggjøring av opplysninger.

§ 2-7 Overdragelse av kontrakter

(1) Dersom et folkefinansieringsforetak får tilbakekalt sin tillatelse til å yte folkefinansieringstjenester etter folkefinansieringsforordningen artikkel 17 nr. 1 bokstav c, kan Finanstilsynet pålegge foretaket å overdra eksisterende kontrakter til et annet folkefinansieringsforetak med konsesjon fra Finanstilsynet, forutsatt at kundene og det mottakende folkefinansieringsforetaket samtykker til overføringen.

(2) Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om overføring av kontrakter.

§ 2-8 Forbud mot å ha ledelsesfunksjon

(1) Dersom styremedlemmer, andre tillitsvalgte, oppdragstakere eller ansatte i et folkefinansieringsforetak eller i et foretak som utfører oppgaver for folkefinansieringsforetaket, har overtrådt eller medvirket til overtredelse av bestemmelser gitt i eller i medhold av denne

loven, kan Finanstilsynet fatte vedtak om at vedkommende ikke kan ha ledelsesfunksjon i en tilbyder av folkefinansieringstjenester, hvis overtredelsen eller medvirkningen til denne medfører at vedkommende må anses uskikket til å ha en slik ledelsesfunksjon.

(2) Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om forbud mot å ha ledelsesfunksjon.

§ 2-9 Tvangsmulkt

(1) Ved pålegg etter loven her kan Finanstilsynet fastsette en tvangsmulkt som løper for hver dag som går etter utløpet av fristen som er satt for oppfyllelse av pålegget, og frem til pålegget er oppfylt.

(2) Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om tvangsmulkt, herunder om mulktens størrelse og varighet, frafall av påløpt tvangsmulkt, om den skal være tvangsgrunnlag for utlegg, og andre regler om inn-driving.

§ 2-10 Administrativ inndragning

(1) Finanstilsynet kan helt eller delvis inndra vinning som er oppnådd ved overtredelse av folkefinansieringsforordningen artikkel 3 nr. 1 til nr. 3, artikkel 8, artiklene 19 til 27 og forskrifter gitt til utfylling av disse bestemmelsene.

(2) Verdipapirhandelloven § 19-11 annet til tiende ledd gjelder tilsvarende.

(3) Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om administrativ inndragning.

Kapittel 3 Administrative sanksjoner og straff

§ 3-1 Overtredelsesgebyr

(1) Finanstilsynet kan ilegge overtredelsesgebyr ved overtredelse av regler som angitt i folkefinansieringsforordningen artikkel 39 nr. 1 bokstav a og forskrifter gitt til utfylling av disse bestemmelsene. Overtredelsesgebyr kan også ilegges den som ikke etterkommer Finanstilsynets pålegg etter §§ 2-4 og 2-5.

(2) For fysiske personer kan det fastsettes et overtredelsesgebyr på inntil 6 millioner kroner.

(3) For foretak kan det fastsettes overtredelsesgebyr på inntil 6 millioner kroner, eller opptil 5 prosent av den samlede årsumsetningen etter siste godkjente årsregnskap. For et morselskap eller et datterselskap av et morselskap som skal utarbeide konsernregnskap etter direktiv 2013/34/EU, skal den samlede omsetningen være den totale årsumsetningen, eller tilsvarende inntekt etter relevante regnskapsdirektiver, etter siste tilgjengelige konsoliderte årsregnskap godkjent av ledelsen i det overordnede morforetaket.

(4) Overtredelsesgebyret kan fastsettes til inntil to ganger oppnådd fortjeneste eller unngått tap som følge

av overtredelsen, dersom dette gir høyere gebyr enn utmålingen etter annet og tredje ledd.

(5) Medvirkning til overtredelse av bestemmelsene som nevnt i første ledd kan sanksjoneres på samme måte.

(6) Departementet kan i forskrift gi utfyllende regler til bestemmelsen her.

§ 3-2 Vilkår for å ilegge overtredelsesgebyr

(1) Fysiske personer kan bare ilegges overtredelsesgebyr etter § 3-1 for forsettlig eller uaktsomme overtredelser.

(2) Forvaltningsloven § 46 første ledd gjelder for foretak.

(3) Departementet kan i forskrift gi regler om kvalifisert skyldkrav som vilkår for å ilegge overtredelsesgebyr.

§ 3-3 Foreldelse mv.

(1) Adgangen til å ilegge overtredelsesgebyr foreldes fem år etter at overtredelsen er opphørt. Fristen avbrytes ved at Finanstilsynet gir forhåndsvarsel eller fatter vedtak om overtredelsesgebyr.

(2) Departementet kan i forskrift gi regler om renter ved forsinket betaling av overtredelsesgebyr og nærmere regler om foreldelse.

§ 3-4 Straff

(1) Med bøter eller fengsel inntil 3 år straffes den som forsettlig eller uaktsomt overtrer regler som angitt i folkefinansieringsforordningen artikkel 3 nr. 1 til nr. 3.

(2) Med bøter eller fengsel inntil 1 år straffes den som forsettlig eller uaktsomt overtrer regler som angitt i folkefinansieringsforordningen artikkel 4 nr. 4 bokstav g, artikkel 6 nr. 3, artikkel 10 nr. 2, 3 og 5, og den som ikke etterkommer Finanstilsynets pålegg etter §§ 2-4 og 2-5.

(3) Første og annet ledd gjelder tilsvarende for utfyllende forskrifter til de enkelte bestemmelsene.

Kapittel 4 Ikrafttredelses- og overgangsbestemmelser. Endringer i andre lover

§ 4-1 Ikrafttredelse

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer. Kongen kan sette i kraft de enkelte bestemmelsene til forskjellig tid.

§ 4-2 Overgangsregler

Departementet kan gi nærmere overgangsregler.

§ 4-3 Endringer i andre lover

Fra den tid loven trer i kraft, gjøres følgende endringer i andre lover:

1. I lov 29. juni 2007 nr. 75 om verdipapirhandel gjøres følgende endringer:

§ 7-1 første ledd skal lyde:

(1) EØS-avtalen vedlegg IX nr. 29bd forordning (EU) 2017/1129 (om prospekter ved offentlige tilbud og notering på regulert marked (prospektforordningen)), som endret ved forordning (EU) 2019/2115 om å fremme bruken av SMB-vekstmarkeder, *forordning (EU) 2020/1503 (folkefinansieringsforordningen)* og forordning (EU) 2021/337 om EU-gjenoppbyggingsprospekt, gjelder som lov med de tilpasninger som følger av vedlegg IX, protokoll 1 til avtalen og avtalen for øvrig.

§ 9-3 første ledd nr. 9 og nytt nr. 10 skal lyde:

9. forvaltere av alternative investeringsfond,
10. *folkefinansieringsforetak*.

2. I lov 10. april 2015 nr. 17 om finansforetak og finanskonsern gjøres følgende endringer:

§ 2-1 første ledd skal lyde:

(1) Finansieringsvirksomhet kan bare drives av banker, kredittforetak og finansieringsforetak som etter denne loven har tillatelse til å drive slik virksomhet her i riket, med mindre annet følger av lovgivningen om verdipapirforetak, låneformidlingsforetak, forsikringsformidlingsforetak, forvaltningsselskap for verdipapirfond eller alternative investeringsfond, *eiendomsmeglerforetak og folkefinansieringsforetak*. Finansieringsvirksomhet kan også drives av utenlandske kredittinstitusjoner som etter denne loven har adgang til å drive slik virksomhet her i riket.

§ 2-1 tredje ledd bokstav f og ny bokstav g skal lyde:

f. finansiering som bare ytes i enkeltstående tilfeller,
g. *å yte kreditt til næringsvirksomhet via en folkefinansieringsplattform drevet av et folkefinansieringsforetak, med mindre den som yter kreditten, er et finansforetak*.

3. I lov 1. juni 2018 nr. 23 om tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering gjøres følgende endring:

§ 4 første ledd ny bokstav q skal lyde:

q. *folkefinansieringsforetak*

4. I lov 18. desember 2020 nr. 146 om finansavtaler gjøres følgende endringer:

§ 3-1 sjettede ledd skal lyde:

(6) Annet til femte ledd gjelder ikke for tjenester som er omfattet av verdipapirhandelloven, *verdipapirfondloven eller folkefinansieringsloven*.

§ 3-22 annet ledd bokstav a skal lyde:

- a. avtaler om finansoppdrag som ikke er omfattet av verdipapirhandelloven, *verdipapirfondloven* eller *folkefinansieringsloven*

§ 3-56 første ledd skal lyde:

- (1) §§ 3-57 og 3-58 gjelder ikke for tjenester som er omfattet av verdipapirhandelloven, *verdipapirfondloven* eller *folkefinansieringsloven*.

5. I lov 16. desember 2022 nr. 91 om låneformidling gjøres følgende endring:

§ 1-1 annet ledd skal lyde:

- (2) Loven gjelder ikke for banker, kredittforetak, finansieringsforetak, *folkefinansieringsforetak*, forsikringsforetak og pensjonskasser.

6. I lov 21. juni 2024 nr. 41 om Finanstilsynet gjøres følgende endringer:

§ 1-2 første ledd bokstav s skal lyde:

- s. *folkefinansieringsforetak*

Nåværende bokstav s til v blir bokstav t til ny bokstav w.

V o t e r i n g :

Tilrådinga frå komiteen blei samrøystes vedteken.

Presidenten: Det blir votert over overskrifta til lova og lova i det heile.

V o t e r i n g :

Overskrifta til lova og lova i det heile blei samrøystes vedtekne.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli sett opp til andre gongs behandling i eit seinare møte i Stortinget.

Sak nr. 12 [12:10:07]

Referat

- (182) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Henrik Asheim, Erlend Svardal Bøe, Margret Hagerup, Anne Kristine Linnestad, Erna Solberg og Tone Wilhelmsen Trøen om et helhetlig løft for kvinnehelse og overgangsalderen (Dokument 8:80 S (2025–2026))

Samr.: Blir sendt helse- og omsorgskomiteen.

- (183) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Sylvi Listhaug og Erlend Wiborg om en utvisningsreform for kriminelle innvandrere (Dokument 8:81 S (2025–2026))

Samr.: Blir sendt kommunal- og forvaltningskomiteen.

Presidenten [12:10:23]: Dermed er kartet for i dag ferdig behandla. Ber nokon om ordet før møtet blir heva? – Møtet er heva.

Møte slutt kl. 12.11.

